

**UCHWAŁA NR XVI/173/2020
RADY MIEJSKIEJ W DROBINIE**

z dnia 6 lutego 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Drobin na lata
2019-2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.) oraz art. 87 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2067 z późn. zm.), po uzyskaniu pozytywnej opinii Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Rada Miejska w Drobinie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Drobin na lata 2019-2022 w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Drobin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Drobinie

Adam Zbigniew Kłosiński

Załącznik do uchwały Nr XVI/173/2020

Rady Miejskiej w Drobinie

z dnia 6 lutego 2020 r.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY DROBIN

NA LATA 2019 – 2022

Opracował:
Piotr Najmajer

2019

SPIIS TREŚCI

1. Wstęp	4
1.1. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami	5
1.2. Cel opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami	6
2. Uwarunkowania formalno-prawne, instytucjonalne i programowe funkcjonowania ochrony zabytków w mieście i gminie Drobin	7
2.1. Ustawy regulujące problematykę ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	6
2.2. Strategiczne cele polityki państwa w sferze ochrony zabytków	13
2.3. Problematyka ochrony zabytków w systemie zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju	14
2.3.1. Relacje gminnego „Programu opieki nad zabytkami” ze strategią rozwoju województwa mazowieckiego	14
2.3.2. Relacje gminnego „Programu opieki nad zabytkami” z planem zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego	18
2.3.3. Najistotniejsze dla gminnego „Programu opieki nad zabytkami” ustalenia „Programu opieki nad zabytkami” województwa mazowieckiego na lata 2012-2015	19
2.4. Wewnętrzne uwarunkowania prawne i programowe ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Drobin	26
2.4.1. Uwarunkowania wewnętrzne wynikające ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Drobin”	26
2.4.2. Uwarunkowania wewnętrzne wynikające ze „Strategii rozwoju gminy Drobin”	28
3. Dziedzictwo kulturowe miasta i gminy Drobin	31
3.1. Rys historyczny	31
3.2. Zasoby dziedzictwa kulturowego gminy Drobin	34
3.2.1. Zabytki nieruchome z terenu miasta i gminy Drobin wpisane do rejestru zabytków województwa mazowieckiego	35
3.2.2. Zabytki nieruchome włączone do Gminnej Ewidencji Zabytków	36
3.2.3. Zabytki archeologiczne	40
3.2.4. Zabytki ruchome	55
3.2.5. Obszary problemowe	55
3.2.6. Dziedzictwo niematerialne	58
4. Analiza strategiczna SWOT	59
5. Cele i działania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego na lata 2019-2022 dla miasta i gminy Drobin	61
5.1. Priorytety i cele strategiczne	61
5.2. Tabela – Cele i działania ustalane w „Programie opieki nad zabytkami dla miasta i gminy Drobin na lata 2019-2022 (wraz z terminarzem)	62
5.3. Finansowanie realizacji „Programu opieki nad zabytkami”	68
5.4. Monitoring realizacji gminnego „Programu opieki nad zabytkami”	69

5.5. Instrumentarium gminnego „Programu opieki nad zabytkami”	69
5.5.1. Instrumenty prawne	69
5.5.2. Instrumenty koordynacji	69
5.5.3. Instrumenty finansowe	70
5.5.4. Instrumenty społeczne	70
5.5.5. Instrumenty kontrolne	70

1. WSTĘP

Gmina Drobin położona jest na Wysoczyźnie Płońskiej, w środkowo-zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie płońskim. Graniczy z gminami Bielsk, Zawidz, Staroźreby i Raciąż. W skład gminy wchodzi 48 sołectw. Jej powierzchnia wynosi 143 km², a zamieszkuje ją około 8 300 osób. Najważniejszą gałęzią gospodarki gminy jest rolnictwo. Przez Drobin przechodzą dwie ważne drogi krajowe – nr 10 (Warszawa – Toruń) i nr 60 (Łęczyca – Płock – Ciechanów – Ostrów Mazowiecka).

Wielowiekowa tradycja miejska Drobin wywarła wpływ na jego ukształtowanie przestrzenne. Zachowany układ urbanistyczny Drobin został wpisany do rejestru zabytków. Znajdujący się w centrum układu urbanistycznego gotycki kościół parafialny posiada jeden z najcenniejszych zabytków renesansowej rzeźby w Polsce – nagrobek Kryskich. Innym gotyckim kościołem gminy jest świątynia parafialna w Łęgu Probstwie. Spośród kilku zespołów dworsko-parkowych znajdujących się na terenie gminy najlepiej zachowane są XIX-wieczny dwór i park w Kucharach. Ciekawymi i cennymi obiektami są dwa wiatraki w – Drobinie i Brzechowie.

Zachowanie najcenniejszych elementów krajobrazu przyrodniczego i kulturowego, dbałość o oryginalną substancję zabytkową oraz ukierunkowanie rozwoju przestrzennego gminy zgodne z zasadą dobrej kontynuacji mogą się przyczynić do wzrostu jej atrakcyjności turystycznej.

Niniejszy „Program opieki nad zabytkami” dla gminy Drobin ma ułatwić planowe i metodyczne działania władz gminnych na rzecz środowiska kulturowego gminy w latach 2019-2022. Pierwsze rozdziały „Programu...” dotyczą kontekstu prawnego związanego z ochroną zabytków, w tym także ustaleń prawa lokalnego odnoszącego się bezpośrednio do tej dziedziny. Następnie opisany jest w skrócie stan dziedzictwa kulturowego miasta. Na podstawie analizy tych danych konstruowany jest harmonogram działań, których realizacja będzie kolejnym krokiem do poprawy stanu środowiska kulturowego.

1.1. PODSTAWA PRAWNA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

I. Rozstrzygnięcia ustawowe:

a) Art. 5, art. 6 ust. 1, art. 86 Konstytucji RP, które głoszą m.in.:

Rzeczpospolita Polska (...) strzeże dziedzictwa narodowego (...);

Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju;

Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa..

a) Art. 7, ust. 1, pkt. 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. – Dz. U. 2013 nr 0 poz. 594), który mówi, że:

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy: kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,

b) Art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. 2018 poz. 2067, 2245, z 2019 r. poz. 730.).

W artykule tym znajdujemy:

Ust. 1: Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami.

Ust. 3: Wojewódzki, powiatowy i gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu i rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Ust. 4: Programy, o których mowa w ust. 3, są ogłaszane w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Ust. 5: Z realizacji programów zarząd województwa, powiatu i wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

1.2. CEL OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Gminny program opieki nad zabytkami służy poprawie stanu zachowania środowiska kulturowego. Ustala się w nim rozwiązania organizacyjne i finansowe, jak również edukacyjne i wychowawcze, które mają doprowadzić do osiągnięcia tego celu.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 163 poz. 1568): *W krajowym programie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami określa się, w szczególności cele i kierunki działań oraz zadania w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, warunki i sposób finansowania planowanych działań, a także harmonogram ich realizacji.*

Ustawa precyzuje cele sporządzania programów opieki nad zabytkami w **art. 87:**

1. Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami.
2. Programy, o których mowa w ust. 1, mają na celu, w szczególności:
 - 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
 - 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
 - 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
 - 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
 - 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
 - 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
 - 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

2. UWARUNKOWANIA FORMALNO-PRAWNE, INSTYTUCJONALNE I PROGRAMOWE FUNKCJONOWANIA OCHRONY ZABYTKÓW W GMINIE OSTASZEWO

2.1. PRAWNE REGULACJE PROBLEMATYKI OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483)
- 2) ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2187),
- 3) ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. – Dz. U. 2013 nr 0 poz. 594)
- 4) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku – prawo ochrony środowiska (t.j. – Dz. U. 2013 nr 0 poz. 1232),
- 5) ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t.j. – Dz. U. 2013 nr 0 poz. 627),
- 6) ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (t.j. – Dz. U. 2010 nr 102 poz. 651),
- 7) ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. – Dz.U. 2012 nr 0 poz. 647),
- 8) ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku – prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1186.),
- 9) ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. - Dz. U. 2012 poz. 406),
- 10) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. – Dz. U. 2010 nr 234 poz. 1536).

Zasady ochrony zabytków znajdujących się w muzeach i w bibliotekach określone zostały w ustawach:

- 1) Ustawa z dnia 21 listopada 1996 roku o muzeach (t.j. – Dz. U. 2012 nr 0 poz. 987),
- 2) Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t.j. – Dz.U. 2012 nr 0 poz. 642).

Ochronę materiałów archiwalnych regulują przepisy:

- 1) ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t.j. – Dz.U. 2011 nr 123 poz. 698).

Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

- 1) rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków (Dz. U. Nr 30, poz. 259)
- 2) rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. Nr 113, poz. 661)
- 3) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych (Dz. U. Nr 71, poz. 650)
- 4) Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. 2018 r. poz. 1609)
- 5) Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 19 sierpnia 2015 r. w sprawie krajowego rejestru utraconych dóbr kultury (Dz. U. poz. 1275)
- 6) Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie nagród za znalezienie zabytków lub materiałów archiwalnych (Dz. U. poz. 979)
- 7) Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. Nr 113, poz. 661)
- 8) Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie wzorów dokumentów oceny wskazującej czas powstania zabytku, wyceny zabytku oraz potwierdzenia wwozu zabytku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 50, poz. 256)
- 9) Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie wywozu zabytków za granicę (Dz. U. Nr 89, poz. 510)
- 10) Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie

przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. poz. 1674)

- 11) Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie dotacji na badania archeologiczne (Dz. U. poz. 110)
- 12) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 5 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. Nr 212, poz. 2153)
- 13) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia z dnia 9 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji wojewódzkich urzędów ochrony zabytków (Dz. U. Nr 75, poz. 706)
- 14) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia z dnia 10 maja 2004 r. w sprawie rzeczoznawców Ministra Kultury w zakresie opieki nad zabytkami (Dz. U. Nr 124, poz. 1302)
- 15) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie odznaki "Za opiekę nad zabytkami" (Dz. U. Nr 124, poz. 1304, z późn. zm.)

W myśl art. 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zabytkiem jest:

nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Zgodnie z art. 4 niniejszej ustawy:

Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 2) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;*
- 3) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;*
- 4) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;*
- 5) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;*
- 6) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;*
- 7) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.*

Natomiast w art. 6 stwierdza się, że:

1. ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

1) zabytki nieruchome będące w szczególności:

- a) krajobrazami kulturowymi,
- b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
- c) dziełami architektury i budownictwa,
- d) dziełami budownictwa obronnego,
- e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
- f) cmentarzami,
- g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
- h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

2) zabytki ruchome będące w szczególności:

- a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
- b) kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
- c) numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
- d) wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
- e) materiałami bibliotecznymi, których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach,
- f) instrumentami muzycznymi,
- g) wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
- h) przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji,

3) zabytki archeologiczne będące w szczególności:

- a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
- b) cmentarzyskami,
- c) kurhanami
- d) reliktnami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

2. Ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Formy ochrony zabytków określa art. 7:

- 1) wpis do rejestru zabytków,
- 2) uznanie za pomnik historii,
- 3) utworzenie parku kulturowego,
- 4) ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

5) wpis na na Listę Skarbów Dziedzictwa

Na mocy art. 16 oraz 17

Rada gminy może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej, na którego terenie (lub jego części) mogą być ustanowione zakazy i ograniczenia.

Zgodnie z art. 18

Ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy sporządzaniu i aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania, strategii rozwoju, planów zagospodarowania przestrzennego, analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji, warunkach zabudowy oraz o zezwoleniu na realizację inwestycji.

W art. 19

Określa się sposoby uwzględniania ochrony zabytków i opieki nad zabytkami przy sporządzaniu i aktualizacji opracowań wskazanych w art. 18.

Art. 20

Głosi, że projekty i zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego podlegają uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Natomiast w Art. 21

Stwierdza się, że ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzenia programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy.

Art. 22

Określa sposoby prowadzenia krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków.

W art. 89

Stwierdza się, że *organami ochrony zabytków są:*

1) *minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków;*

2) *wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje wojewódzki konserwator zabytków.*

Polska przyjęła Konwencję UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego, sporządzoną w Paryżu dnia 17 października 2003 r. (Dz. U. 2011 nr 172 poz. 1018), na mocy której państwa-strony konwencji zobowiązały się do:

Art. 11

Zdefiniowania różnych elementów niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz zapewnienia jego ochrony

Art. 12

Identyfikacji i inwentaryzacji elementów niematerialnego dziedzictwa kulturowego w postaci rejestrów

Art. 13

Ochrony, rozwoju i promocji elementów niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Art. 14 i 15

Kształcenia, uświadamiania oraz włączania społeczeństwa w ochronę niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Art. 16 i 17

Obliguje państwa-strony konwencji do sporządzenia Listy reprezentatywnej niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości oraz Listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego wymagającego pilnej ochrony

Art. 18

Ustala sposoby realizacji programów, projektów i działań mających na celu ochronę niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Art. 19 – 24

Precyzują reguły międzynarodowej współpracy i pomocy mającej na celu ochronę niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Art. 25 – 28

Omawiają sposób działania Funduszu Ochrony Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego

2.2. STRATEGICZNE CELE POLITYKI PAŃSTWA W SFERZE OCHRONY ZABYTKÓW

Ważnym elementem planowania strategicznego jest określanie zadań i konstruowanie priorytetów do realizacji celów krótko- i długofalowych. Zadaniem głównym polityki Państwa w dziedzinie ochrony zabytków jest tworzenie mechanizmów, które dostosowałyby tę sferę do warunków gospodarki rynkowej. Działania dotyczą sfery legislacyjnej, zmian organizacyjnych obejmujących konieczne rozszerzenie zakresu działań instytucji odpowiedzialnych za ochronę dziedzictwa kulturowego w Polsce oraz zmian w strategii i organizacji ochrony dóbr kultury.

Aktualną politykę państwa w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego wyznacza „**Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014-2017**”, przyjęty Uchwałą Nr 125/2014 Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2014 r. Określa on cele i kierunki działań oraz zadania, jakie powinny być podjęte w szczególności przez organy i jednostki administracji publicznej w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Jednym ze strategicznych założeń Krajowego programu (przyjętych na etapie prac nad dokumentem i odzwierciedlonych w brzmieniu jednego z celów szczegółowych) jest wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków, w tym tworzenie podstaw współdziałania z organami samorządu terytorialnego. Jest ono wyrazem przekonania, że jakościowa przemiana w zakresie ochrony zabytków w Polsce może nastąpić przede wszystkim dzięki łączeniu zasobów, lepszemu sieciowaniu struktur i działań organów ochrony zabytków. Jednocześnie, odwołując się do kompetencji Generalnego Konserwatora Zabytków należy wskazać, iż rolą Krajowego programu jest tworzenie warunków wypracowania rozwiązań modelowych oraz ich upowszechnienie, np. poprzez system konferencji i spotkań z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego. Od stopnia zaangażowania tych podmiotów będą zależały realne efekty podejmowanych działań. Ponadto głównymi założeniami Krajowego programu są: uporządkowanie sfery ochrony zabytków nieruchomych, uporządkowanie rejestru oraz podniesienie jakości służb w zakresie realizacji pozostałych zadań w odniesieniu do zabytków nieruchomych (szkolenia, część zadań z podejścia krajobrazowego, wzmocnienie orzecznictwa); dostosowanie prawa i praktyki ochrony zabytków w Polsce do standardów międzynarodowych – ratyfikacja konwencji, ochrona zabytków ruchomych, wdrożenie podejścia krajobrazowego, w tym podkreślenie roli parków kulturowych, jako jednej z kluczowych form ochrony zabytków; wzmocnienie realizacji konstytucyjnej zasady

pomocniczości, w szczególności w odniesieniu do zadań realizowanych przy zaangażowaniu obywateli lub skierowanych bezpośrednio do nich; zwiększenie efektywności ochrony lokalnego dziedzictwa kulturowego – poprzez lepszy przepływ informacji pomiędzy organami ochrony zabytków a społecznościami żyjącymi w ich otoczeniu; zwiększenie zaangażowania samorządów w ochronę i opiekę nad zabytkami oraz wzmocnienie zaangażowania społecznego na rzecz ochrony zabytków; działania administracyjne na rzecz zwiększania dostępności obiektów zabytkowych dla osób niepełnosprawnych – likwidowanie barier i łagodzenie uciążliwości związanych z niepełnosprawnością ma istotne znaczenie dla przeciwdziałania wykluczenia tej grupy społecznej z dostępu do dóbr kultury, w tym dostępu do zabytków.

2.3. PROBLEMATYKA OCHRONY ZABYTKÓW W SYSTEMIE ZADAŃ STRATEGICZNYCH, WYNIKAJĄCYCH Z KONCEPCJI PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU

2.3.1. RELACJE GMINNEGO „PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI” ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO¹ - WYCIĄG

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego obejmuje 3 cele strategiczne powiązane z 5 celami pośrednimi. Cele strategiczne mają charakter ogólny i określają pożądane stany lub procesy. Cele pośrednie stanowią punkty odniesienia dla kierunków działań, które zostały przyporządkowane poszczególnym celom pośrednim. Celów pośrednich i związanych z nimi grup kierunków działań jest pięć:

1. Rozwój kapitału społecznego.
2. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki.
3. Stymulowanie rozwoju funkcji metropolitalnych Warszawy.
4. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych.
5. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz kształtowanie wizerunku regionu.

¹ Obecnie trwają konsultacje dotyczące projektu aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. „Inteligentne Mazowsze”.

Dla ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy Drobin największe znaczenie mają następujące cele pośrednie oraz kierunki działań:

CEL POŚREDNI 1. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Kierunek działania 1.5. – Dążenie do poprawy warunków i zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych,

a w nim działanie:

- wspieranie inicjatyw związanych z poprawą standardów zamieszkania poprzez modernizację i rewitalizację starej zabudowy i osiedli wielkopłytowych (m. in. wyposażenie w wodociąg, kanalizację, zmianę sposobu ogrzewania, termoizolację).

CEL POŚREDNI 4. AKTYWIZACJA I MODERNIZACJA OBSZARÓW POZAMETROPOLITALNYCH

Kierunek działania 4.3. – Budowa i rozwój infrastruktury społecznej.

- dalsze kształtowanie zaplecza instytucjonalnego i bazy materialnej dla rozwoju kultury i turystyki oraz sportu i kultury fizycznej;

CEL POŚREDNI 5. ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO ORAZ KSZTAŁTOWANIE WIZERUNKU REGIONU.

Kierunek działania 5.1. – Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i integracji regionalnej.

Działania:

- organizowanie kursów doskonalących wiedzę w zakresie znajomości regionu, z myślą o wykorzystaniu jej w rozwoju turystyki;
- wydawanie broszur i informatorów, prasy lokalnej i regionalnej, promujących walory gmin, powiatów i regionu.

Kierunek działania 5.3. – Promocja i zwiększanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej regionu w oparciu o walory środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.

Działania:

- wzmocnienie dotychczasowych kierunków działań samorządu propagujących zasoby dziedzictwa kulturowego oraz rozwój kultury w regionie;
- rewitalizacja zespołów zabytkowych i wykorzystanie ich do rozwoju funkcji turystycznych;
- wsparcie tworzenia lokalnych parków kulturowo-historycznych wokół istniejących zabytków architektury umożliwiających rozwój funkcji turystycznych;
- rozwój sieci szlaków turystycznych w obrębie województwa mazowieckiego, w tym sieci dróg o znaczeniu turystycznym, szlaków i ścieżek rowerowych oraz ich włączenie do sieci w sąsiednich województwach;

- wykreowanie pasm turystyczno-kulturowych na rzecz rozwoju usług turystyczno-rekreacyjnych (w tym zwłaszcza w oparciu o unikalne walory najważniejszych ciągów ekologicznych, takich jak dolina Wisły), przy jednoczesnym upowszechnianiu wiedzy o historii regionu i jego bogactwach;
- rozbudowanie zaplecza turystycznego (m. in. hoteli, pensjonatów, schronisk młodzieżowych);
- promowanie turystyki i sportów wodnych poprzez wyznaczanie i utrzymanie szlaków wodnych, rozwój żeglugi rzecznej oraz zaplecza towarzyszącego np. porty, przystanie, stacje, ośrodki turystyki wodnej;
- rozwijanie zintegrowanego systemu promocji i informacji turystycznej;
- utworzenie, we współpracy z samorządami lokalnymi, regionalnej sieci obsługi ruchu turystycznego, dostarczającej autoryzowanej oferty turystyczno-wypoczynkowej dla różnych segmentów rynku turystyki i wypoczynku w regionie;
- tworzenie dogodnych warunków do rozwoju kompleksów wypoczynkowych, rekreacyjnych i balneologicznych wraz z zakładami geotermalnymi oraz ich promocja;
- promocja wartości turystycznych regionu przy użyciu reklamy i upowszechniania wiedzy we współpracy z organizatorami turystyki;
- promowanie bogactwa Kampinoskiego Parku Narodowego, parków krajobrazowych, unikalnych tradycji: kurpiowskich, łowickich, podlaskich, kołbielskich oraz innych, czemu służyć będą organizowane wystawy twórczości regionalnej;
- wspieranie inicjatyw mających na celu promocję działalności sprzyjającej integracji Mazowsza, jako regionu o bogatej historii, wartościach przyrodniczych i wyrazistej tożsamości;
- wspieranie działalności Biura Przedstawicielskiego Województwa Mazowieckiego w Brukseli, które umożliwi efektywną promocję Mazowsza w Unii Europejskiej;
- zorganizowanie Regionalnej Organizacji Turystycznej oraz lokalnych organizacji turystycznych;
- powołanie Centrum Folklorystycznego skupiającego najciekawsze i unikalne wytwory kultur regionalnych;
- wydawanie publikacji promocyjnych oraz kreowanie pozytywnego wizerunku regionu w mediach.

Kierunek działania 5.4. – Kształtowanie tożsamości regionu oraz kreowanie i promocja jego produktu działania:

- utworzenie instytucjonalnych ram, np. za pomocą regionalnego systemu certyfikacji, dla wspierania rozwoju marek regionalnych (np. tradycyjnych produktów żywnościowych czy produktów turystycznych);
- wspieranie organizacji i stowarzyszeń regionalnych i lokalnych, które nie tylko kultywują wartości tradycyjne, ale również kreują aktywne postawy społeczne, lokalny patriotyzm, a także integrują społeczności lokalne w dostosowywaniu się do nowych warunków społeczno-gospodarczych;

- ochrona i promocja, którymi powinny zostać objęte zespoły urbanistyczne i dziedzictwo drewniane (w tym miejscowości o charakterystycznej unikalnej drewnianej zabudowie letniskowej położonej wzdłuż tzw. linii otwockiej), cenne krajobrazy kulturowe wsi i małych miast;
- promocja unikalnych zabytków architektury, miejsc pamięci narodowej oraz zamieszkania i pobytu wielkich twórców identyfikujących się z regionem;
- wspieranie rozwoju dziedzin nauki, w tym humanistycznych, mających istotny wpływ na zachowanie i popularyzację dziedzictwa kulturowo-historycznego Mazowsza;
- kreowanie regionalnych ośrodków tożsamości kulturowej;
- pielęgnowanie i kultywowanie lokalnych tradycji i zwyczajów, znajomości historii regionu;
- wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji kulturalnej, promującego dziedzictwo kulturowe i tradycję, funkcjonującego jako portal internetowy, dzięki któremu podawane będą informacje o wydarzeniach kulturalnych, wystawach, targach regionalnych, krajowych i zagranicznych promujących Mazowsze;
- promocja odrębności historyczno-kulturowej Mazowsza, nurtów kultury ludowej i wysokiej, dążąc do zahamowania pogłębiającej się dysproporcji między nimi poprzez aktywne wsparcie ośrodków i środowisk lokalnych, a także poprawę dostępu do kultury skupionej w Warszawie dla ludności spoza stolicy;
- organizowanie okolicznościowych i stałych imprez lokalnych (targów, festiwali, konkursów);
- podjęcie szerszych działań promocyjnych wśród regionów polskich i europejskich;
- prezentowanie szerokiej oferty związanej z kulturą regionu (obrzędy, rękodzieło, tradycje, kapele i zespoły folklorystyczne) oraz opracowanie katalogu ofert produktów regionalnych;
- ekspozycja regionalnych produktów ekologicznych i turystycznych, uwzględniających lokalne tradycje (przykładowo palmy kurpiowskie, wycinanki kołbielskie, czy strój łowicki), związanych z krajobrazem (wierzba, bocian) lub kulturą (Chopin i Żelazowa Wola);
- upowszechnianie wiedzy o regionie poprzez organizowanie seminariów, debat, dyskusji oraz imprez.

Kierunek działania 5.5. – Współpraca międzyregionalna i międzynarodowa, w tym działania:

- współpraca międzynarodowa prowadzona przez jednostki samorządu terytorialnego – jej zakres i formy wyznaczają ramy kompetencyjne poszczególnych szczebli samorządów, a dotyczyć będzie:
- wymiany doświadczeń w tworzeniu skutecznie działających samorządów;
- wymiany gospodarczej i ofert inwestycyjnych, kultury, edukacji i sportu oraz promocji;
- tworzenia silnego obrazu regionu na arenie międzynarodowej, poprzez promocję walorów kulturowych, środowiskowych, gospodarczych i innych;

- tworzenie na szczeblu lokalnym współpracy partnerskiej małych i średnich przedsiębiorstw oraz innych podmiotów;
- wspieranie realizacji inicjatywy turystyczno-rekreacyjnej „Zielony Szlak Rowerowy Mazowsza” w ramach Europejskich szlaków rowerowych EuroVelo i Greenways;

2.3.2. RELACJE GMINNEGO „PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI” Z PLANEM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO² – WYCIĄG

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego jako element regionalnego planowania strategicznego ma na celu równoważenie różnych sfer rozwoju województwa w przestrzeni a jednocześnie służy konkretyzacji przestrzennej celów sformułowanych w strategii rozwoju województwa mazowieckiego i określa uwarunkowania przestrzenne do formułowanych programów rozwoju.

Wśród celów planu najważniejsze dla ochrony środowiska kulturowego są:

(...)

2. Zapewnienie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju województwa poprzez zachowanie właściwych relacji pomiędzy poszczególnymi systemami i elementami zagospodarowania przestrzennego.

A jednym ze sposobów jego realizacji jest:

- *Ochrona dziedzictwa kulturowego, krajobrazu i ładu przestrzennego.*

3. Zwiększenie konkurencyjności regionu i poprawa warunków życia.

Cel ten realizowany będzie m.in. przez:

- *Wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych dla celów turystyczno-rekreacyjnych.*

W rozdziale „Polityka przestrzenna województwa” (podrozdział „Ochrona i wykorzystanie wartości kulturowych”) jako cel polityki w zakresie ochrony i wykorzystania wartości kulturowych wskazano kształtowanie tożsamości kulturowej Mazowsza. Cel ten ma być realizowany m.in. poprzez ochronę obszarów o najcenniejszych walorach krajobrazu kulturowego i historycznego.

W sferze kultury niematerialnej polityka województwa ma być realizowana poprzez:

- *propagowanie wiedzy o regionie i małych ojczyznach;*
- *pielęgnowanie odrębności kulturowej i wspieranie twórczości ludowej;*
- *promowanie walorów kulturowych regionu oraz regionalnego folkloru poprzez różne formy organizacji imprez folklorystyczno-kulturowych oraz informacje w mediach i wydawnictwach docierających do szerokiej rzeszy odbiorców;*

² Załącznik do uchwały 65/2004 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 czerwca 2004 r.

- *edukację w zakresie historii regionu i jego tożsamości kulturowej;*
- *wykorzystanie nowoczesnych technologii do zwiększenia możliwości edukacyjnych;*
- *zapoznanie się z dorobkiem kultury regionalnej i spuścizny kulturowej;*

2.3.3. NAJISTOTNIEJSZE DLA GMINNEGO „PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI” USTALENIA „PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO NA LATA 2012-2015”³ – WYCIĄG

„Program opieki nad zabytkami województwa mazowieckiego” ustala następującą hierarchię celów i działań:

Cele, kierunki działań i działania.

Cel 1. Ochrona i zachowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa regionu. Stworzenie trwałych warunków dla poprawy stanu zachowania krajobrazów kulturowych i zabytków oraz ciągłości dziedzictwa kulturowego.

Kierunki działań i działania.

1.1. Ochrona i zachowanie wartości dziedzictwa materialnego:

- rewaloryzacja i rewitalizacja zdegradowanych obiektów i obszarów historycznych,
- zapobieganie niszczeniu cennych obiektów, w tym zabezpieczenia przed pożarem, zalaniem, kradzieżą itp.,
- dbałość o obiekty zabytkowe pozostające w zasobach samorządu województwa,
- wspieranie działań właścicieli i zarządców najcenniejszych zabytków regionu (o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym) w działaniach służących ich utrzymaniu w jak najlepszym stanie,
- ochrona i zachowanie obiektów zagrożonych/szczególnych: architektury drewnianej, dworskiej, przemysłowej, obiektów budownictwa obronnego,
- wypracowanie wspólnie z samorządami lokalnymi programów ochrony zabudowy drewnianej (wiejskiej, małomiasteczkowej i uzdrowskiej),
- tworzenie płaszczyzny współpracy różnych podmiotów na rzecz usuwania zagrożeń systemowych i konfliktów w sferze opieki nad zabytkami,
- stworzenie we współpracy z Mazowieckim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków bazy dotyczącej zagrożonych zabytków.

1.2. Ochrona zabytków ruchomych:

- rozwój placówek muzealnych,
- wsparcie prywatnego muzealnictwa,

- ochrona i konserwacja zabytków ruchomych stanowiących element wystroju i wyposażenia (w tym świątyni),
- zapobieganie niszczeniu cennych obiektów, w tym zabezpieczenia przed pożarem, zalaniem, kradzieżą itp.

1.3. Ochrona zabytków archeologicznych:

- identyfikacja zabytków archeologicznych,
- wykonywanie zaleceń konserwatorskich podczas procesów inwestycyjnych,
- ochrona i zachowanie zagrożonych/szczególnych zabytków archeologicznych, cmentarzysk oraz posiadających własną formę krajobrazową.

1.4. Ochrona, dokumentacja i popularyzacja zasobów o szczególnej wartości decydujących o specyfice regionu (najcenniejszych i charakterystycznych):

- podniesienie rangi najcenniejszych zasobów dziedzictwa regionu - rozszerzenie listy miejsc objętych statusem pomnika historii,
- wspieranie i inicjowanie prac badawczych i dokumentacyjnych najcenniejszych obiektów zabytkowych regionu,
- promocja najcenniejszych i charakterystycznych dla regionu obiektów i obszarów zabytkowych,
- propagowanie i wspieranie działań służących szybkiej aktualizacji i uzupełnienia wojewódzkiej i gminnych ewidencji zabytków,
- promocja i wspieranie wdrażania nowoczesnych standardów badań interdyscyplinarnych;
- promocja badań nieinwazyjnych.

1.5. Ochrona i kreowanie krajobrazów kulturowych zachowujących tożsamość kulturową i walory krajobrazowe, w tym komponowanych ciągów zieleni:

- rewitalizacja zabytkowych parków, ogrodów, układów zieleni komponowanej, zabytkowych alei,
- identyfikacja najcenniejszych krajobrazów kulturowych województwa (w regionalnych dokumentach planistycznych),
- wspieranie samorządów lokalnych w działaniach dotyczących tworzenia parków kulturowych,
- integracja systemów ochrony krajobrazu, przyrody i dziedzictwa kulturowego.

1.6. Kształtowanie i ochrona przestrzeni historycznych miast i wsi:

- kształtowanie przestrzeni publicznych w nawiązaniu do tradycji miejsca,
- rewitalizacja zabytkowych układów ruralistycznych i urbanistycznych, wypracowanie modelu wdrażania lokalnych programów rewitalizacji historycznych założeń urbanistycznych i ruralistycznych,
- rewaloryzacja zabytkowej zabudowy na obszarach historycznych,
- ochrona panoram zabytkowych miast i wsi,

³ Załącznik do uchwały Nr 42/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 12 marca 2012 r. w sprawie

- zachowanie osi widokowych i zapewnienie właściwej ekspozycji zabytków,
- ochrona i rewaloryzacja małej architektury i zespołów zieleni (komunalnej),
- propagowanie wzorców form budownictwa zgodnego z tradycją lokalną,
- dostosowanie nowej zabudowy do warunków krajobrazowych, lokalnych tradycji budowlanych i gabarytów zabudowy historycznej.

1.7. Rewitalizacja historycznych ośrodków życia kulturalnego:

- adaptacja zabytkowych dworów i pałaców na funkcje kulturalne, turystyczne i edukacyjne,
- wspieranie i promocja wydarzeń realizowanych w zabytkowych obiektach (dworach, pałacach, parkach, klasztorach, plebaniach, ośrodkach w zespołach przemysłowych).

1.8. Pielęgnowanie tradycji i lokalnego folkloru w powiązaniu z zasobami dziedzictwa materialnego:

- kontynuacja wsparcia i upowszechniania „ginących zawodów”,
- wspieranie i promocja twórczości artystycznej, ludowej,
- ochrona budownictwa ludowego w miejscu lokalizacji,
- podtrzymanie warunków dla wytwarzania tradycyjnych wyrobów kulinarnych,
- rozwój i promocja skansenów,
- upowszechnianie wydawnictw folklorystycznych (audio i video) wraz z przewodnikami i wydawnictwami o regionie.

1.9. Popularyzacja i zwiększanie dostępności do zasobów dziedzictwa:

- digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego,
- promocja projektów zajmujących się digitalizacją i archiwizowaniem dokumentów i fotografii znajdujących się w rękach prywatnych,
- wspieranie rozwoju nowych form udostępniania zbiorów muzealnych,
- zwiększanie dostępności do zabytków poprzez warunkowanie dotacji do prac w obiektach, zabytkowych od publicznego udostępniania tych obiektów,
- prowadzenie portalu internetowego o wielowątkowym profilu na temat dziedzictwa kulturowego (w połączeniu z informacjami turystycznymi).

Cel 2. Kształtowanie tożsamości regionalnej. Kształtowanie tożsamości regionalnej poprzez wykorzystanie walorów zabytkowych.

Kierunki działań i działania.

2.1. Utrwalanie i kształtowanie świadomości mieszkańców o historii i zasobach dziedzictwa kulturowego, w tym regionalnego i lokalnego oraz budowanie i pielęgnowanie wrażliwości na bogactwo przestrzeni kulturowej:

- wspieranie projektów edukacyjnych obejmujących historię i dziedzictwo kulturowe regionu, w tym dziedzictwo kultury ludowej (m.in. gwarę mazowiecką) wprowadzanie ścieżki edukacji regionalnej na różnych poziomach nauczania,
- kształcenie nauczycieli oraz animatorów życia kulturalnego,
- tworzenie i rozwój ekspozycji regionalnych w instytucjach kultury,
- uwzględnianie w wojewódzkich dokumentach planistycznych, strategicznych i programowych uwarunkowań ochrony regionalnego dziedzictwa,
- wspieranie lokalnych inicjatyw w zakresie tworzenia w obiektach zabytkowych ogólnodostępnych ekspozycji związanych z osobami, wydarzeniami historycznymi i tradycją miejsca,
- wykorzystanie roli uczelni w edukacji społecznej dotyczącej regionalnego dziedzictwa - wsparcie programów badawczych.

2.2. Kształtowanie regionalnej dumy w oparciu o zabytki architektury i budownictwa, krajobraz kulturowy, wydarzenia historyczne oraz działalność wybitnych osób:

- organizacja konkursów dotyczących dziedzictwa i tradycji w celu rozwijania zainteresowań historią i dziedzictwem regionu,
- kreowanie wyobrażeń na temat tożsamości historycznej i kulturowej Mazowsza, z uwzględnieniem specyfiki lokalnej,
- wykorzystanie tożsamości kulturowej jako elementu marketingowego,
- zamieszczanie w internecie wykazu obiektów znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków wraz z uzasadnieniem ich wartości zabytkowych.

2.3. Wykorzystanie pamięci historycznej i zasobów dziedzictwa do integracji mieszkańców i stymulowania rozwoju - tworzenie przestrzennych ciągów inicjatyw:

- organizacja inscenizacji ważnych wydarzeń historycznych, zwłaszcza w miejscach i obiektach zabytkowych,
- organizacja imprez (plenerowych) związanych z promocją kultury ludowej oraz kultywowaniem tradycji,
- wspieranie oddolnych inicjatyw dotyczących popularyzacji dziedzictwa regionu.

2.4. Kreowanie ośrodków budowania tożsamości kulturowej regionu (w ramach pasm turystyczno-kulturowych oraz wskazanych w PZPWM):

- stymulowanie aktywności kulturalnej społeczności historycznych miejscowości pełniących ważną rolę w układzie osadniczym oraz wyróżniających się bogactwem zasobów dziedzictwa kulturowego (materialnego i niematerialnego),
- wspieranie stowarzyszeń i grup różnych podmiotów w zakresie zapewnienia im wkładu finansowego do udziału w projektach ukierunkowanych na promocję tradycji lokalnych i regionalnych,

- wykorzystanie bogactwa dziedzictwa kulturowego dla promocji ośrodków budowania tożsamości kulturowej.

2.5. Promocja walorów kulturowych regionu:

- publikacje popularno-naukowe poświęcone elementom dziedzictwa kulturowego regionu np. w ujęciu tematycznym: dziedzictwo przemysłowe, zabytki sakralne, budownictwo drewniane, sztuka ludowa,
- wydawnictwa albumowe poświęcone krajobrazom kulturowym i zasobom dziedzictwa o wyjątkowej wartości (najcenniejsze oraz decydujące o specyfice regionu),
- organizacja konferencji poświęconych dziedzictwu kulturowemu województwa mazowieckiego,
- cykle materiałów edukacyjnych i promocyjnych w prasie, radiu i telewizji,
- wdrażanie systemu informacji o dziedzictwie kulturowym regionu,
- wsparcie cyfryzacji i udostępniania w domenie publicznej materiałów promujących walory regionu.

Cel 3. Wzrost społecznej akceptacji dla ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego regionu. Budowanie klimatu społecznej akceptacji dla ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego regionu.

Kierunki działań i działania.

3.1. Stymulowanie działań służących ochronie obiektów zabytkowych i promowanie najlepszych przykładów takich działań:

- promowanie dobrych praktyk w zakresie konserwacji i rehabilitacji obiektów zabytkowych,
- premiowanie działań służących odzyskaniu obiektów zabytkowych zagrożonych zniszczeniem,
- organizowanie konkursów dla właścicieli obiektów zabytkowych, promujących właściwą opiekę nad obiektem oraz jego udostępnienie.

3.2. Edukacja społeczeństwa w zakresie praw i obowiązków dotyczących opieki nad zabytkami :

- kreowanie liderów - społecznych opiekunów zabytków,
- szkolenia dla radnych, urzędników, właścicieli i użytkowników zabytków, organizacji pozarządowych, w zakresie opieki nad zabytkami, m. in. przez Departament Kultury, Promocji i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego,
- upowszechnianie wiedzy o prawach i obowiązkach właścicieli zabytków, organizacja szkoleń dla właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych,
- stymulowanie aktywnego i świadomego uczestnictwa w działaniach dotyczących rozwiązywania problemów związanych z opieką nad zabytkami np. poprzez organizację warsztatów.

3.3. Stymulowanie i intensyfikacja współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i pozarządowym w działaniach na rzecz edukacji, promocji, podniesienia świadomości o zasobach i potrzebie zachowania dziedzictwa regionu:

- optymalizacja współpracy publiczno-prywatnej w działaniach dotyczących opieki nad zabytkami i rewitalizacji obszarów historycznych, z udziałem społecznych opiekunów zabytków i organizacji społecznych,
- tworzenie finansowych i pozafinansowych mechanizmów współpracy różnych podmiotów działających w sferze ochrony i promocji dziedzictwa regionu,
- włączenie organizacji pozarządowych w działania samorządu województwa służące opiece nad zabytkami.

Cel 4. Efektywne zarządzanie zasobami dziedzictwa kulturowego regionu oraz kreowanie pasm turystyczno-kulturowych. Efektywne zarządzanie zasobami dziedzictwa kulturowego regionu poprzez wykorzystanie zabytków dla funkcji edukacyjnych, kulturalnych i turystycznych oraz kreowanie pasm turystyczno-kulturowych.

Kierunki działań i działania.

4.1. Wspieranie podmiotów posiadających w swoich zasobach znaczną liczbę zabytków w działaniach służących efektywnemu zarządzaniu obiektami zabytkowymi:

- stymulowanie aktywności w pozyskiwaniu nowych źródeł finansowania prac remontowych i konserwatorskich,
- wypracowanie metod współpracy różnych instytucji (samorząd województwa, samorządy lokalne, służby konserwatorskie) w rozwiązywaniu głównych problemów właścicieli posiadających znaczne zasoby zabytków (instytucjonalnych),
- zwiększanie dostępności publicznej do obiektów pozostających w zasobach właścicieli (w pierwszej kolejności instytucjonalnych).

4.2. Stymulowanie wykorzystania dziedzictwa kulturowego w obszarze przemysłów kultury i czasu wolnego:

- tworzenie warunków dla rozwoju przemysłów kultury opartych na dziedzictwie kulturowym,
- wspieranie i stymulowanie rozwoju turystyki kulturowej (miejskiej, pielgrzymkowej, wiejskiej, sentymentalnej, tematycznej np. industrialnej, archeologicznej),
- współpraca z organizatorami turystyki oraz zagospodarowania czasu wolnego.

4.3. Kształtowanie pasm turystyczno-kulturowych:

- wyznaczanie i promocja szlaków turystyki kulturowej w oparciu o atrakcje krajobrazowo-architektoniczne wzdłuż dolin rzecznych i historycznych linii kolejowych oraz sieć miast historycznych,
- tworzenie liniowych programów rozwoju turystyki w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego,
- organizacja ciągów wydarzeń w miejscowościach położonych na obszarach poszczególnych pasm,

- rozwój europejskich szlaków kulturowych na terenie województwa mazowieckiego,
- wypracowanie systemu identyfikacji obiektów i wskazań kierunkowych – publikacja regionalnych planów i map z umiejscowieniem obiektów włączonych do pasma turystyki kulturowej,
- publikacje promocyjne przygotowane w układzie pasm turystyczno-kulturowych.

4.4. Kreowanie produktów turystyki kulturowej w parciu o tradycje historyczne:

- tworzenie warunków dla kreowania produktów turystycznych opartych o zasoby dziedzictwa kulturowego,
- tworzenie tras i produktów turystycznych w oparciu o zasoby dziedzictwa wiejskiego i kultury ludowej,
- tworzenie tras i produktów turystycznych w oparciu o zabytki i tradycje historyczne (ziemiańskie, rycerskie, militarne, obronne), zasoby dziedzictwa archeologicznego,
- poprawa zagospodarowania istniejących szlaków kulturowych,
- wykorzystanie miejsc związanych z pobytem sławnych osób (malarzy, rzeźbiarzy, pisarzy, naukowców i innych) dla rozwoju turystyki - tworzenie szlaków kulturowych i produktów turystycznych związanych z wielkimi osobistościami Mazowsza,
- stymulowanie samorządów do tworzenia infrastruktury towarzyszącej, zwiększającej dostępność obiektów zabytkowych.

4.5. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla rozwoju lokalnego i regionalnego poprzez organizację wydarzeń kulturalno-historycznych w miejscach zabytkowych:

- wykorzystanie obiektów zabytkowych jako scenerii widowisk, spektakli i koncertów,
- rozwój skansenów (w tym archeologicznych), wprowadzanie funkcji związanych z wypoczynkiem, rekreacją,
- propagowanie wykorzystania zadań opieki nad zabytkami dla generowania nowych miejsc pracy.

4.6. Adaptacja obiektów zabytkowych dla współczesnych funkcji kulturalnych, turystycznych i edukacyjnych:

- identyfikacja obiektów pełniących i mogących pełnić funkcje kulturalne, edukacyjne, turystyczne i społeczne, stworzenie katalogu obiektów do adaptacji,
- wykorzystanie potencjału obszarów i obiektów przemysłowych, obronnych dla ich adaptacji na inne cele z preferencją funkcji społecznych/publicznych,
- wspieranie tworzenia „sieci” obiektów zabytkowych wykorzystywanych na cele kulturalne.

4.7. Propagowanie korzyści płynących z wykorzystania dziedzictwa i krajobrazu kulturowego dla rozwoju regionalnego i lokalnego:

- promocja dobrych praktyk w zakresie działań dotyczących rewitalizacji historycznych miast i wsi,
- propagowanie tradycyjnych technik budowlanych i form architektonicznych,
- wspieranie rozwoju turystyki (w tym agroturystyki) opartej o zasoby naturalnego i kulturowego dziedzictwa regionu.

2.4. WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA PRAWNE I PROGRAMOWE OCHRONY ZASOBÓW DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GMINY DROBIN

2.4.1. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE WYNIKAJĄCE ZE „STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DROBIN”⁴ – WYCIĄG

Zasady ochrony i opieki nad zabytkami określone są w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków. Obiekty zabytkowe oraz zabytkowe zespoły obiektów (zarówno te wpisane do rejestru zabytków jak i te z gminnej ewidencji) podlegają ochronie, niezależnie od stanu technicznego i wysokości ponoszonych nakładów finansowych na ich utrzymanie. Ochrona obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków realizowana jest niezależnie od ustaleń w planach miejscowych, poprzez respektowanie zasad ich ochrony zgodnie z wymogami przepisów odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Obiekty i obszary wpisane do gminnej ewidencji zabytków wskazuje się do objęcia ochroną w formie ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Organy administracji publicznej zobowiązane są do ochrony zabytków, w szczególności, do podejmowania działań mających na celu m.in.:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) rewaloryzacja istniejących zasobów oraz tworzenie nowych wartości kulturowych w obrębie przestrzeni publicznych Gminy;
- 3) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 4) zapobieganie niszczeniu i niewłaściwemu korzystaniu z zabytków;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnienie zasad ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kształtowaniu środowiska;
- 7) zwiększenie świadomości wśród mieszkańców wartości kulturowej istniejących obiektów i obszarów zabytkowych.

Wskazane jest podjęcie przez Gminę działań organizacyjnych oraz promocyjnych wspomagających właścicieli w utrzymaniu obiektów zabytkowych oraz prowadzonych przy nich pracach konserwatorskich.

Ochrona konserwatorska

Dla właściwej ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej ustalono kierunki i zasady w zakresie ochrony:

- 1) obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- 2) historycznego układu urbanistycznego, w granicach którego wyznaczono strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej;
- 3) parków i zespołów dworskich oraz ich najbliższego otoczenia, dla których wyznaczono strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej;
- 4) otoczenia historycznego układu urbanistycznego, w granicach którego wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej;
- 5) stanowisk archeologicznych, dla których wyznacza się strefy ochrony;
- 6) ekspozycji obiektów i obszarów wartościowych kulturowo, dla których wyznaczono strefy ochrony ekspozycji i powiązań widokowych.

Niezależnie od stanu technicznego i wysokości ponoszonych nakładów finansowych na ich utrzymanie obiekty zabytkowe (zarówno te wpisane do rejestru zabytków jak i do ewidencji zabytków) podlegają ochronie, przy czym:

- 1) obiekty w bardzo złym stanie technicznym, których stan nie pozwala na przeprowadzenie remontu bądź też koszt remontu znacznie przekraczałby wartość obiektów, zakwalifikowane na podstawie szczegółowych ekspertyz konstrukcyjno-budowlanych do rozbiórki, podlegają ochronie poprzez obowiązek sporządzenia szczegółowej dokumentacji inwentaryzacyjnej konserwatorsko – budowlanej przed dokonaniem rozbiórki;
- 2) obiekty realizowane w miejscu rozebranego budynku winny respektować proporcje, formę dachów, relacje z sąsiednimi budynkami, odpowiadające charakterowi obiektów zabytkowych;
- 3) realizacja nowych obiektów w otoczeniu obiektów zabytkowych nie może powodować pomniejszenia wartości kulturowej i funkcjonalnej obiektu zabytkowego oraz jego ekspozycji;
- 4) wykorzystanie zabytkowego obiektu lub zespołu na cele użytkowe, prowadzenie jakichkolwiek prac remontowych oraz dokonywanie zmian dotyczących zabytku oraz jego otoczenia, może odbywać się wyłącznie w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego

⁴ Załącznik nr 1 do uchwały nr L/ /2018 Rady Miejskiej w Drobinie z dnia 28 września 2018 r.

wartości z uwzględnieniem historycznej funkcji, a wszelkie działania przy zabytku i jego otoczeniu związane z naruszeniem substancji lub mogące mieć wpływ na stan zachowania lub zmiany w wyglądzie wymagają uzgodnienia z właściwym organem ochrony zabytków, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych.

Dla obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków wskazuje się utrzymanie substancji zabytkowej we właściwym stanie poprzez prowadzone działania ochronne i pielęgnacyjne zabezpieczające przed zniszczeniem, uszkodzeniem i dewastacją. Wszelkie prace budowlane związane z odnawianiem, rekonstrukcją, konserwacją, przebudową, odbudową, rozbudową, zmianami w otoczeniu zabytków, zmianami funkcji i przeznaczenia obiektu wymagają zgody WKZ.

2.4.1. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII ROZWOJU GMINY DROBIN⁵ – WYCIĄG

Wizja Miasta i Gminy Drobin w 2020 r.

1. (...)
2. Nastąpi znaczna poprawa stanu świadomości ekologicznej mieszkańców, przedstawiona zostanie bogata oferta małej architektury z odrestaurowanym śródmieściem miasta. Na terenie całej gminy wykonana będzie pełna infrastruktura w zakresie dostaw wody, odprowadzania ścieków i gospodarki odpadami [w 2014 r. całe miasto i gmina posiadają dostęp do wodociągów, miasto jest skanalizowane, na terenach wsi będą sukcesywnie budowane szamba ekologiczne – przyp. aut.]. Wprowadzany będzie system ogrzewania ekologicznego.
3. (...)
4. Nastąpi poprawa jakości nauczania i rozbudowa bazy oświatowej, pojawi się zróżnicowana oferta w zakresie szkolnictwa średniego na terenie gminy. Centrum miasta zostanie odrestaurowane i oferować będzie pełną gamę usług dla turystów, mieszkańców i osób przejeżdżających tranzytem z ofertą usług kulturalnych [m.in. dom kultury – przyp. aut.] oraz halą sportowo – rekreacyjną [wraz z boiskiem są już oddane do użytku – przyp. aut.]. Pojawi się wiele ofert spędzania czasu wolnego dla młodzieży. Bezrobocie utrzyma się znacznie poniżej 10%.

⁵ Załącznik nr 1 do uchwały Rady Miejskiej w Drobinie Nr 108/XXIV/08 z dnia 24.04.2008 r.

1. CELE STRATEGICZNE MIASTA I GMINY DROBIN DO 2020 ROKU

W latach 2008-2020, główne działania rozwojowe będą się koncentrowały wokół następujących obszarów:

- I. Jakość życia mieszkańców
- II. Przemiany w rolnictwie
- III. Wizerunek i promocja gminy
- IV. Rozwój przedsiębiorczości
- V. Położenie komunikacyjne
- VI. Rozwój mieszkańców

W ramach w/w obszarów określono następujące cele strategiczne, a w ich ramach cele średniookresowe do osiągnięcia w perspektywie 2020 r.:

I. Wypracowanie atrakcyjnej lokalnej oferty egzystencjalnej adresowanej do mieszkańców a w szczególności młodzieży Drobin, poprzez:

(...)

– reaktywowanie gminnego ośrodka kultury

(...)

– wspieranie inicjatyw lokalnych w obszarze kultury, sportu i rekreacji

(...)

– coroczne opracowywanie katalogu imprez kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych w mieście

– zaprojektowanie i wykonanie urządzeń małej architektury

II. Uważna modernizacja i monitoring zmian w rolnictwie gminnym, poprzez:

– stwarzanie warunków do rozwoju gospodarstw agroturystycznych

III. Wykreowanie i promocja nowego wizerunku gminy kierującej się w działaniach zasadą rozwoju zrównoważonego, poprzez:

(...)

– opracowanie i wdrożenie gminnego programu promocji Drobin

– wykreowanie imprezy promocyjnej o zasięgu regionalnym

(...)

– opracowanie i wdrożenie programu rozwoju szlaków pieszych i rowerowych itp.

– wprowadzenie w życie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Drobin

– wprowadzenie w życie Lokalnego Programu Rozwoju Łęga

IV. Pobudzenie przedsiębiorczości na terenie gminy szczególnie w obszarze MSP i turystyki, poprzez:

(...)

- opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego
- wyznaczenie na terenie gminy miejsc pod rekreację i turystykę, i rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej

(...)

- stwarzanie warunków do rozwoju infrastruktury turystycznej w tym zaplecza hotelowo-gastronomicznego
- opracowanie nowych produktów turystycznych m. in. opartych o zespoły popałacowe i historię gminy

LISTA PROGRAMÓW OPERACYJNYCH – HARMONOGRAM PRAC (WYBÓR) CEL STRATEGICZNY NR 4: POBUDZENIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA TERENIE GMINY SZCZEGÓLNIE W OBSZARZE MSP I TURYSTYKI

Lp.	Program operacyjny	Termin	Nakłady [tys. zł]	Źródło finansowania
4.6	Restaurowanie zabytków i miejsc pamięci narodowej	2008-2020	Budżet gminy, Środki UE, Środki państwa	
4.7	Rozwój rękodzieła ludowego i artystycznego	2008-2020	Środki prywatne, Pomocowe UE	
4.8	Promocja dorobku kulturalnego gminy i rozwój kultury	2008-2020	Budżet gminy, Środki UE	

V. Wykorzystanie dogodnego położenia komunikacyjnego dla pobudzenia rozwoju gminy, poprzez:

(...)

- stworzenie systemu informowania podróżnych o atrakcjach Drobin

3. DZIEDZICTWO KULTUROWE GMINY DROBIN

3.1. RYS HISTORYCZNY

Najstarsze ślady osadnictwa na obszarze gminy – odkryte we wsi Wrogocin obozowiska – pochodzą z mezolitu (8000 – 5000 r. p.n.e.). Z końca II tysiąclecia p.n.e. pochodzi już większa ilość osad tworzonych przez przedstawicieli kultury łużyckiej. Znalazło to kontynuację w okresie lateńskim (ok. 400 r. p.n.e. – początek n.e.) i wpływów rzymskich (początek n.e. – IV w.). Ówcześni mieszkańcy tworzyli już stałe osady i zajmowali się rolnictwem i hodowlą, rozwijali także garncarstwo. W VII w. na terenach środkowego i północnego Mazowsza ugruntowuje się osadnictwo słowiańskie. Od IX w. powstają grody i osady w Mokrzku, Cieszewku, Brzechowie i Psarach.

Pierwsza wzmianka pisana o miejscowości z terenów dzisiejszej gminy Drobin odnosi się do II połowy XII w. Według niej, w 1172 r. Bolesta Jastrzębiec, kasztelan wiski, po przegraniu procesu o wieś Karsko z biskupem płockim Wernerem Rochem, „najechał go z grupą zbrojną w tej wsi i tu zamordował”. Mordercą miał być Bieniarz, brat kasztelana, a wieś od tego czasu nazywano Biskupicami. Według nowszych badań wydarzenie to miało miejsce prawdopodobnie w 1170 r. Werner Roch był po śmierci czczony przez wiernych i umieszczany w ówczesnych wykazach świętych i błogosławionych, jednak ze względu na poparcie dla promowanych przez cesarza Fryderyka Barbarossę antypapieża jego kult po przywróceniu jedności w kościele nie utrwalił się.

Po raz pierwszy Drobin pojawia się w źródłach pod 1333 r. Występuje wówczas Herman proboszcz z Drobina, kanonik płocki. W 1379 r. biskup płocki eryguje nową parafię w Słupi, motywując to zbytnią odległością okolicznych wsi od kościołów w Drobinie, Jeżewie i w Łęgu. Wieś Drobin jest w XV w. własnością szlachecką. W 1441 r. bracia Mikołaj i Piotr, synowie nieżyjącego Pawła z Drobina, odstępują Jakubowi z Rumoki pół wsi Rumoka. W 1444 r. bracia Andrzej z Zakrzewa kanclerz płocki i Piotr z Gulczewa sprzedają Ninogniewowi Kryskiemu h. Prawdzic, chorążemu zakroczymskiemu i podsędkowi płockiemu, i jego bratu Pawłowi części w Drobinie i w Brwilnie za 200 grzywien. W 1449 r. w podziale dóbr między Ninogniewem i Pawłem Kryskimi z Gradzanowa, Ninogniew otrzymuje Drobin, Nową Wieś, Kosemin, Krysk, Strzembowo, Drochowo, Dłutowo, Krzewo i Kownaty, Paweł zaś wsie Gradzanowo, Siemiątkowo, Krzeczanowo, Cyndaty i Brwilno. W 1449 r. biskup płocki rozstrzyga spór między Ninogniewem z Kryska chorążym wyszogrodzkim i podsędkiem płockim a proboszczem

drobińskim Bogusławem: Ninogniew ma przekazać proboszczowi 1 włókę roli w Drobinie z siedliskiem oraz dać mu w dożywocie karczmę w Drobinie, od której karczmarz będzie płacił taki sam czynsz, jak inni karczmarze w Drobinie. Z powyższej wzmianki wynika, że w Drobinie było wówczas kilka karczm.

W 1451 r. Ninogniew Kryski patron i kolator kościoła parafialnego w Drobinie prezentuje swego syna Łazarza, bakałarza sztuk wyzwolonych, na parafię w Drobinie. W 1456 r. tenże Łazarz składa apelację do papieża w sporze o scholasterię katedralną plocką. W 1461 Piotr syn Wojciecha z Drobina, wikariusz kolegiaty św. Michała w Płocku, oskarżony o nieprawne wykonywanie notariatu, zostaje ukarany opłatą 3 grzywien na rzecz szpitala plockiego i składa godność notariusza publicznego. Jan z Kryska syn Ninogniewa, proboszcz drobiński, jest w 1463 r. podkanclerzym księcia plockiego Konrada III Rudego, a w 1469 r. kanonikiem plockim. W 1465 r. Ninogniew Kryski z Drobina osiąga najwyższy na Mazowszu urząd ziemski – wojewody plockiego.

W 1477 r. Jan Zawisza murarz z Bogatego rezygnuje z prowadzenia prac przy murowaniu kościoła parafialnego św. Stanisława w Drobinie, ze względu na wysokie wymagania zleceniodawcy Jana z Gradzanowa, kanonika plockiego. Informacja ta wskazuje, że właśnie na lata siedemdziesiąte XV w. przypada geneza istniejącego do dziś murowanego, gotyckiego kościoła parafialnego w Drobinie.

W 1487 r. Drobin jest już miastem – dowiadujemy się o tym ze wzmianki o tym, że Jan z Gradzanowa kanonik plocki, syn Ninogniewa Kryskiego, darowuje swemu bratu Ninogniewowi z Kryska kasztelanowi raciąskiemu miasto Drobin z wsiami przyległymi: Nową Wsią, Świerczynem, Kucharami, Gradzanowem, Krzeczanowem, Brwilnem, Zieluniem i Sinagorą. Tenże Ninogniew z Drobina osiąga w 1500 r. urząd wojewody plockiego. W 1521 r., po śmierci Piotra Kryskiego kasztelana plockiego, następuje podział posiadłości kasztelana pomiędzy jego braci.

W 1511 r. król Zygmunt I, na prośbę Kryskiego właściciela Drobina, zmienia termin odbywania jarmarku w Drobinie i dodaje drugi jarmark. W 1517 r. Stanisław z Kozarzewa przekazuje na budowę kościoła św. Praksedy w Drobinie trzy i pół kopy groszy. Drobin był w posiadaniu Kryskich do schyłku XVII wieku.

Z Drobina pochodziła matka św. Stanisława Kostki Małgorzata z Kryskich. Jeden z braci matki świętego, Wojciech, był wybitnym dyplomata króla Zygmunta Augusta. Drugi, Stanisław, był wojewodą mazowieckim. Wojciech oraz jego rodzice, a dziadkowie św. Stanisława, pochowani są w kościele w Drobinie, a na słynnym nagrobku rodziny Kryskich przedstawione są ich postacie. Wybitnym przedstawicielem rodu z Drobina był

także Feliks Kryski herbu Prawdzic. Od 1609 r. był podkanclerzym koronnym. Przygotowywał wówczas od strony propagandowej wyprawę na Rosję, wydając m.in. *Diskurs słusznej wojny z Moskwą, rationes pro et contra*. W 1613 r. został kanclerzem wielkim koronnym.

Drugą wsią gminy o bardzo dawnej metryce jest Łęg. W XIV w. stanowiła własność kościelną i szlachecką. Część kościelna to obecnie wieś Łęg-Probostwo. W 1309 r. biskup płocki zezwala swojemu bratankowi Władymirowi zbudować w swojej wsi Łęg kościół parafialny pod wezwaniem św. Katarzyny. Do parafii w Łęgu przyłączono z parafii w Bielsku oprócz Łęgu wsie: Milice, Brelki, Brzechowo, Psary, Chudzyno, Mokrzek, Kowalewo, Wilkęsy, cztery wsie Gutowo, Kozłowo, Mogielnica, Prusy, Kukalice, Łężek, Popowin, Słupię, Siemienie, Gawrony. W 1380 r. proboszczem w Łęgu jest Jan z Łęgu syn Grabi h. Dołęga i Więclawy ze Słonimia. Wiadomo o nim, że odbył studia prawa w Pradze. W 1438 r. Zbrosław z Bądkowa sprzedaje Janowi z Bądkowa ojcowiznę w Łęgu. W 1442 r. Mikołaj Dołęga z Łęgu, prepozyt kolegiaty św. Michała, protestuje przeciwko dziedzicom z 4 wsi Gutowo i z Kozłowa, którzy odstąpili wraz z dziesięcinami od kościoła parafialnego w Łęgu. W 1454 r. Andrzej z Galomina zamienia z Dołęgą prepozytem kolegiaty św. Michała część wsi Galomin na wieś Wilkęsy. W 1459 r. Świętosław z Łęgu sprzedaje swym braciom Janowi i Jakubowi swoją część Łęzka Szlacheckiego za 50 kóp groszy. W 1472 r. książę płocki Kazimierz III nadaje Mikołajowi Dołędze kanonikowi płockiemu i marszałkowi Goliaszowi, dziedzicom z Łęgu herbu Dołęga zwolnienie ich dóbr od kar. Przy kościele w Łęgu istniała szkoła parafialna – w 1495 r. występuje ksiądz Paweł nauczyciel szkolny w Łęgu.

Do połowy XVII w. Drobin i okolice, podobnie jak większość obszarów Rzeczypospolitej, rozwijały się pomyślnie. „Potop” szwedzki (1655-60), wojna północna (1700-21) oraz towarzyszące im mordy, grabieże i epidemie doprowadziły do upadku miasta. Odrodzeniu nie sprzyjały powtarzające się klęski elementarne (m.in. pożar w 1724 r.).

Do wyniszczonego wojnami klęskami żywiołowymi miasta zaczęła napływać ludność żydowska. W 1785 r. zostaje tu zorganizowana gmina żydowska (kahał), powstaje dzielnica żydowska, w której istniały dwie bożnice i łaźnia rytualna (mykwa).

Pod koniec XVII w., po śmierci Stanisława Kryskiego kasztelana raciąskiego, dobra drobińskie przechodzą we władanie rodziny Kępskich, a od 1715 r. Jeżewskich, od 1719 r. Tyszkiewiczów, później do 1787 r. – Skarbków. Potem przejściowo należały Dąbskich, Karnkowskich, aż w formie posagu przeszły we władanie Piwnickich. W 1844 r. Justyna z Karnkowskich Piwnicka sprzedała Drobin Bankowi Polskiemu, później

należały do Horowskich, Kunklów. Pewna stabilizacja własnościowa nastąpiła na początku XX w. – od 1912 do 1945 r. właścicielem majątku drobińskiego (o powierzchni 605 ha) był Jan Karczewski.

Na początku XIX wieku (1810 r.) w Drobinie mieszkało jedynie 773 osób. W ciągu następnych pięćdziesięciu lat ich liczba wzrosła do 1352 osób zamieszkujących 87, przeważnie drewnianych, domów. Drobin utracił prawa miejskie w 1870 r. decyzją władz carskich, co motywowano tym, że „z powodu niewielkiej liczby mieszkańców, małego rozwoju przemysłu i niedostatku dochodu w rzeczywistości nie ma znaczenia miast”.

Pod koniec XIX w. (1881 r.) w Drobinie mieszkało już 2625 osób, co wiązało się m.in. z napływem ludności żydowskiej. Miasto organizowało sześć corocznych jarmarków oraz cotygodniowe targi, funkcjonowało w nim 38 sklepów, kilka jatek, 7 szynków, karczma, skład spirytusu, farbiarnia oraz 4 wiatraki. Na początku XX wieku w Drobinie powstała szkoła. I wojna światowa przyczyniła się do spadku liczby mieszkańców z 4200 w 1910 r. do 2435 mieszkańców w 1921 r. W 1924 r. została zbudowana linia kolejowa Nasielsk – Raciąż – Sierpc, która omijała Drobin. Przyczyniło się to do stagnacji gospodarczej. W całym okresie międzywojennym liczba ludności miasta prawie się nie zmieniła

Po wybuchu II wojny światowej Drobin został zajęty przez Niemców 5 września. Rozpoczęły się prześladowania, które dotknęły szczególnie ludność żydowską. W lutym 1940 r. został założony obóz pracy dla Żydów, w maju dla Polaków. W marcu 1941 r. rozpoczęły się deportacje Żydów, które objęły około 600 osób wywiezionych do getta w Piotrkowie Trybunalskim. Tych, którzy przeżyli straszliwe warunki panujące w getcie, Niemcy wymordowali w obozie w Oświęcimiu pod koniec 1942 r. 700 Żydów, którzy pozostali w mieście, osadzono w miejscowym getcie. Zostali oni wywiezieni w grudniu 1941 r. do getta w Nowym Mieście k. Płońska.

Po wojnie następowała stopniowa odbudowa Drobin. W 1958 r. liczba jego mieszkańców osiągnęła 1998. W 1975 r. Drobin stał się siedzibą gminy, a w 1994 r. odzyskał utracone w 1870 r. prawa miejskie.

3.2. ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MIASTA I GMINY DROBIN

Wśród zabytków rejestrowych gminy szczególne miejsce zajmuje układ urbanistyczny Drobin o genezie wczesnośredniowiecznej. XIII-wieczna osada obejmowała wydłużony,

regularnie ukształtowanego placu targowego (w miejscu dzisiejszego rynku) u zbiegu ówczesnych traktów sierpeckiego, płockiego i Racińskiego oraz rejon dzisiejszych ulic Gospodarskiej i Zaleskiej. W centrum placu stał przypuszczalnie kościół drewniany. Od zachodu granicę osady stanowiła prawdopodobnie obecna ulica Szkolna.

Na przełomie XV i XVI w., w wyniku lokacyjnych przekształceń układu przestrzennego Drobin, z zachodniej części placu targowego utworzono rynek. Stał się on, podobnie jak w innych średniowiecznych miastach lokacyjnych, ośrodkiem całego układu przestrzennego nowo lokowanego miasta, obejmującego także wcześniejsze osiedle przedlokacyjne. W rynku, w miejscu kościoła drewnianego, zbudowany został murowany kościół gotycki, który z pewnymi przekształceniami przetrwał do dziś. Południowy kwartał zabudowy, ograniczony południową pierzeją Rynku, oraz ulicami Płocką i Przyszłość miał dość regularny, typowy dla średniowiecznych układów lokacyjnych charakter. Kwartał północny zamykały ulice Bożnicza i Targowa.

Pod koniec XVIII wieku pomiędzy ulicami Szkolną, Bożniczą i Sierpecką zaczyna rozwijać się dzielnica żydowska. Natomiast w ciągu XIX wieku zostaje zagospodarowana część terenów poza obrębem miasta lokacyjnego – na południu zespół dworsko-folwarczny, na północy zabudowa kościelna z plebanią i kaplica cmentarna.

Do dzisiaj zachowała się część drewnianej (o konstrukcji szkieletowej odeskowanej) i murowanej zabudowy Drobin z XIX i początków XX wieku, szczególnie w pierzejach rynku oraz przy ulicy Sierpeckiej.

3.2.1. ZABYTKI NIERUCHOME Z TERENU GMINY DROBIN WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO⁶

Biskupice – park, nr rejestru - 598 z dnia 29.12.1988

Drobin – dawny zajazd, nr rejestru - 229/1434/75 W z dnia 22.05.1975

Drobin – kościół wraz z wyposażeniem wnętrza oraz z otoczeniem w obrębie murów kościelnych, nr rejestru - 81/369/62 W z dnia 5.03.1962

Karsy – park, nr rejestru - 560 z dnia 31.08.1987

Kowalewo – dwór, nr rejestru - 235/1441/75 W z dnia 22.05.1975

Kowalewo – park, nr rejestru - 575 8.09.1987

Kozłowo – dwór, nr rejestru - 234/1440/75 W z dnia 22.05.1975

Kuchary – dwór wraz z parkiem, nr rejestru - 487 z dnia 9.04.1979

Łęg Probstwo – cmentarzysko ciałopalne, nr rejestru - 431/793 W z dnia 16.12.1968

Łęg Probstwo – kościół wraz z wyposażeniem wnętrza oraz otoczeniem w obrębie murów cmentarza kościelnego, nr rejestru - 82/370/62 W z dnia 5.03.1962

Mokrz – grodzisko, nr rejestru - 429/757 W z dnia 22.02.1967

Setropie – cmentarzysko szkieletowe, nr rejestru - 432/794 W z dnia 16.12.1968

Setropie – park, nr rejestru - 561 z dnia 19.03.1986

3.2.2. ZABYTKI NIERUCHOME WŁĄCZONE DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Gminna ewidencja zabytków gminy Drobin składa się z kart adresowych obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy, zawierających następujące informacje o obiekcie:

- 1) Nazwa
- 2) Czas powstania;
- 3) Dane adresowe;
- 4) Przynależność administracyjna;
- 5) Forma ochrony;
- 6) Fotografie;
- 7) Mapka sytuacyjna.

WYKAZ ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH WŁĄCZONYCH DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Obiekt	Czas powstania
1	Biskupice			park dworski krajobrazowy o pow. 2,60 ha wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej 100 m od granic parku	II poł. XIX w.
2	Brzechowo			wiatrak paltrak, drewniany	ok.1890 r.
3	Drobin			historyczny układ urbanistyczny miasta Drobin	geneza średniowieczna
4	Drobin	Cmentarna		cmentarz rzymskokatolicki; układ alei i kwater, zieleni, przedwojenne nagrobki	XIX w.

⁶ Na podstawie wykazu Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

5	Drobin	Cmentarna		kaplica cmentarna, murowana	II poł. XIX w.
6	Drobin	Cmentarna		pomnik nagrobny Antoniego Rawicz Radomyskiego	1931
7	Drobin	Piłsudskiego		cmentarz wojenny niemiecki	1915 r.
8	Drobin	Piłsudskiego		wiatrak koźlak; drewniany	ok.1900 r.
9	Drobin	Piłsudskiego	10	dom mieszkalny	XIX w.
10	Drobin	Piłsudskiego	14	dom mieszkalny	XIX w.
11	Drobin	Piłsudskiego	15	dom mieszkalny	XIX/XX w.
12	Drobin	Piłsudskiego	2	dom mieszkalny	XIX w.
13	Drobin	Piłsudskiego u zbiegu z drogą do Płońska	32	dom mieszkalny	przed 1939
14	Drobin	Przyszłość		zespół dworsko-parkowo-folwarczny dla Piwnickich, dwór drewniany	I poł. XIX w.
15	Drobin	Przyszłość	4	dom mieszkalny	XIX/XX w.
16	Drobin	Rynek	1	dom mieszkalny	XIX w.
17	Drobin	Rynek	14	dom mieszkalny	XIX w.
18	Drobin	Rynek	23	dom mieszkalny	XIX w.
19	Drobin	Rynek	24	dom mieszkalny	XIX-XX w.
20	Drobin	Rynek	25	dom mieszkalny	XIX-XX w.
21	Drobin	Rynek	26	dom mieszkalny	XIX-XX w.
22	Drobin	Rynek	29	dom mieszkalny	XIX-XX w.
23	Drobin	Rynek	30	dom mieszkalny	XIX-XX w.
24	Drobin	Rynek	38	dom mieszkalny	XIX w.
25	Drobin	Rynek	39	zespół plebanii „nowej” neobarokowej murowanej wraz z pozostałością ogrodu parafialnego	pocz. XX w.
26	Drobin	Rynek	39a	zespół plebanii „starej” drewnianej pochodzącej z XIX wieku	pocz. XIX w.
27	Drobin	Rynek	45	dawny zajazd murowany, przebudowany w XIX w.	II poł. XVIII w.
28	Drobin	Rynek 5a/Tylna		dom mieszkalny	XIX-XX w.
29	Drobin	Sierpecka		cmentarz wyznania mojżeszowego	II poł. XIX w.
30	Drobin	Sierpecka	1	dom mieszkalny	XIX w.
31	Drobin	Sierpecka	19	dom mieszkalny	XIX w.
32	Drobin	Sierpecka	27	dom mieszkalny	XIX w.
33	Drobin	Sierpecka	3	dom mieszkalny	XIX/XX w.

34	Drobin	Sierpecka/pl. św. Floriana		budynek straży pożarnej	pocz. XX w.
35	Drobin	Szkolna		budynek dawnej łaźni żydowskiej	XIX w.
36	Drobin	Targowa 2/Rynek		dzwonnica kościoła parafialnego pw. św. Stanisława Biskupa	poł. XIX w.
37	Drobin	Targowa 2/Rynek		kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa wraz z wyposażeniem wnętrza oraz otoczeniem w obrębie murów cmentarza przykościelnego	ok. 1477
38	Drobin	Zaleska	17	budynek mieszkalny	XIX/XX w.
39	Drobin	Zaleska	22	budynek mieszkalny	XIX/XX w.
40	Drobin	Zaleska	33	budynek mieszkalny	XIX/XX w.
41	Drobin	Zaleska	35	dom mieszkalny	XIX-XX w.
42	Drobin - Kuchary			aleja topolowa	XIX/XX w.
43	Karsy			dwór drewniano - murowany	koniec XIX w.
44	Karsy			park dworski krajobrazowy o powierzchni 4,5 ha, wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej 150 m od granic parku	XVIII/XIX w.
45	Kowalewo			park dworski krajobrazowy o powierzchni 7,5 ha w tym 0,9 ha wód wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej 100 m od granic parku	poł. XIX w.
46	Kowalewo			dwór murowany	1859
47	Kozłowo			polski cmentarz wojenny z czasów II wojny światowej	1939
48	Kozłowo			park dworski	II poł. XIX w.
49	Kuchary			park krajobrazowy o powierzchni ok. 6,5 ha wraz z otoczeniem - strefa ochrony konserwatorskiej w promieniu 150 m od granic parku	poł. XIX w.
50	Kuchary			dwór murowany	1859
51	Łęg Kasztelański			dwór murowany	koniec XIX w.

52	Łęg Probostwo			kościół parafialny pw. św. Katarzyny wraz z wyposażeniem wnętrza oraz otoczeniem w obrębie murów cmentarza kościelnego	XV w.
53	Łęg Probostwo			dzwonnica kościoła parafialnego pw. św. Katarzyny	poł. XIX w.
54	Łęg Probostwo			cmentarz rzymskokatolicki parafialny	II poł. XIX w.
55	Łęg Probostwo			cmentarz przykościelny kościoła parafialnego pw. św. Katarzyny	XIX/XX w.
56	Łęg Probostwo		23	budynek mieszkalny	XIX/XX w.
57	Milice Kostery			ruiny dworu	II poł. XIX w.
58	Milice Kostery			pozostałości parku	koniec XIX w.
59	Mogielnica			park dworski krajobrazowy o powierzchni 3,8 ha wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej w promieniu 100 m od granic parku	poł. XIX w.
60	Mokrzek			grodzisko pierścieniowe z okresu wczesnego średniowiecza	X-XI w.
61	Rogotwórk			cmentarz przykościelny z nagrobkami i drzewostanem	XIX w.
62	Rogotwórk			cmentarz rzymskokatolicki parafialny	IV ćw. XIX w.
63	Rogotwórk			kościół pw. św. Wawrzyńca (projekt Stanisława Marzyńskiego)	1935-38
64	Setropie			park dworski krajobrazowy o powierzchni 3,8 ha wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej w promieniu 150 m od granic parku	poł. XIX w.

3.2.3. ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE

Istnieje konieczność uwzględniania zaleceń konserwatorskich w stosunku do terenów, na których znajdują się zabytki archeologiczne włączone do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. Karty zabytków archeologicznych, włączonych do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, są dostępne w urzędzie Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Warszawie, Delegaturze w Płocku.

Zabytki archeologiczne stanowią jedną z najciekawszych kategorii dziedzictwa kulturowego. W wielu przypadkach są jedynym źródłem informacji o rozwoju i charakterze osadnictwa na konkretnym terenie. Ważna rola dziedzictwa archeologicznego została także podkreślona w zapisach „Europejskiej konwencji o ochronie archeologicznego dziedzictwa kulturowego” z La Valetta, która uznała je za źródło *zbiorowej pamięci europejskiej i instrument dla badań historycznych i naukowych*. Z zapisu tego wynika konieczność umiejętnego pogodzenia dwóch podstawowych celów działań ochronnych i opiekuńczych w odniesieniu do dziedzictwa archeologicznego:

- 1) dokładne rozpoznanie, udokumentowanie i popularyzacja zabytków archeologicznych narażonych na zniszczenie (inwestycje, przyczyny naturalne);
- 2) zachowanie dla przyszłych pokoleń jak największej liczby zabytków archeologicznych (możliwych do rozpoznania nowszymi metodami, zwłaszcza nieinwazyjnymi).

OCHRONA ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH

Ochrona zabytków archeologicznych jest w Polsce uregulowana przepisami *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* oraz pakietem odpowiednich aktów wykonawczych (rozporządzeń Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego).

Ochronę dziedzictwa archeologicznego (znajdującą się w gestii właściwej administracji państwowej i w części samorządowej) oraz określenie definicji zabytku archeologicznego i badań archeologicznych zapewniają w szczególności przepisy ww. *Ustawy...*:

Art. 3, pkt. 4

zabytek archeologiczny – zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;

Art. 3, pkt. 11

badania archeologiczne – działania mające na celu odkrycie, rozpoznanie, udokumentowanie i zabezpieczenie zabytku archeologicznego;

Art. 6, ust. 1, pkt. 3

Ochronie i opiece podlegają bez względu na stan zachowania:

- 1) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:
 - a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
 - b) cmentarzyskami,
 - c) relikdami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Art. 31.

1a. Osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, która zamierza realizować:

- 1) roboty budowlane przy zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru lub objętym ochroną konserwatorską na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub znajdującym się w ewidencji wojewódzkiego konserwatora zabytków albo
 - 2) roboty ziemne lub dokonać zmiany charakteru dotychczasowej działalności na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne, co doprowadzić może do przekształcenia lub zniszczenia zabytku archeologicznego
- jest obowiązana, z zastrzeżeniem art. 82a ust. 1, pokryć koszty badań archeologicznych oraz ich dokumentacji, jeżeli przeprowadzenie tych badań jest niezbędne w celu ochrony tych zabytków.

2. Zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych, o których mowa w ust. 1a, ustala wojewódzki konserwator zabytków w drodze decyzji, wyłącznie w takim zakresie, w jakim roboty budowlane albo roboty ziemne lub zmiana charakteru dotychczasowej działalności na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne, zniszczą lub uszkodzą zabytek archeologiczny.

Art. 32.

1. Kto, w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych, odkrył przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, jest obowiązany:

- 1) wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot;
- 2) zabezpieczyć, przy użyciu dostępnych środków, ten przedmiot i miejsce jego odkrycia;
- 3) niezwłocznie zawiadomić o tym właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta)

2. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) jest obowiązany niezwłocznie, nie dłużej niż w terminie 3 dni, przekazać wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków przyjęte zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3.

3. Wojewódzki konserwator zabytków jest obowiązany w terminie 5 dni od dnia przyjęcia zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 i ust. 2, dokonać oględzin odkrytego przedmiotu.

4. Jeżeli w terminie, określonym w ust. 3, wojewódzki konserwator zabytków nie dokona oględzin odkrytego przedmiotu, przerwane roboty mogą być kontynuowane.

5. Po dokonaniu oględzin odkrytego przedmiotu wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję:

- 1) pozwalającą na kontynuację przerwanych robót, jeżeli odkryty przedmiot nie jest zabytkiem;

- 2) pozwalającą na kontynuację przerwanych robót, jeżeli odkryty przedmiot jest zabytkiem, a kontynuacja robót nie doprowadzi do jego zniszczenia lub uszkodzenia;
 - 3) nakazującą dalsze wstrzymanie robót i przeprowadzenie, na koszt osoby fizycznej lub jednostki organizacyjnej finansującej te roboty, badań archeologicznych w niezbędnym zakresie.
6. Roboty nie mogą być wstrzymane na okres dłuższy niż miesiąc od dnia doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 5 pkt 3.
7. Jeżeli w trakcie badań archeologicznych zostanie odkryty zabytek posiadający wyjątkową wartość, wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję o przedłużeniu okresu wstrzymania robót. Okres wstrzymania robót nie może być jednak dłuższy niż 6 miesięcy od dnia doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 5 pkt 3.
8. Po zakończeniu badań archeologicznych, o których mowa w ust. 5 pkt 3, wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję pozwalającą na kontynuację przerwanych robót.
9. W przypadku odkrycia przedmiotu, o którym mowa w ust. 1, z wyłączeniem zabytków archeologicznych, w sprawach własności i wynagrodzenia dla znalazcy tego przedmiotu stosuje się odpowiednio art. 189 Kodeksu cywilnego.
10. O odkryciu przedmiotu, o którym mowa w ust. 1, na polskich obszarach morskich należy niezwłocznie zawiadomić właściwego dyrektora urzędu morskiego. Przepisy ust. 1 pkt 1 i 2 i ust. 3–8 stosuje się odpowiednio.

Art. 33.

1. Kto przypadkowo znalazł przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem archeologicznym, jest obowiązany, przy użyciu dostępnych środków, zabezpieczyć ten przedmiot i oznakować miejsce jego znalezienia oraz niezwłocznie zawiadomić o znalezieniu tego przedmiotu właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta).
2. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) jest obowiązany niezwłocznie, nie dłużej niż w terminie 3 dni, przekazać wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków przyjęte zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1.
3. W terminie 3 dni od dnia przyjęcia zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1 i 2, wojewódzki konserwator zabytków jest obowiązany dokonać oględzin znalezionej przedmiotu i miejsca jego znalezienia oraz, w razie potrzeby, zorganizować badania archeologiczne.
4. O znalezieniu przedmiotu, o którym mowa w ust. 1, na polskich obszarach morskich należy niezwłocznie zawiadomić właściwego dyrektora urzędu morskiego.

Art. 34.

1. Osobom, które odkryły bądź przypadkowo znalazły zabytek archeologiczny, przysługuje nagroda, jeżeli dopełniły one obowiązków określonych odpowiednio w art. 32 ust. 1 lub w art. 33 ust. 1.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do osób zajmujących się zawodowo badaniami archeologicznymi lub zatrudnionych w grupach zorganizowanych w celu prowadzenia takich badań.

3. Warunki i tryb przyznawania nagród określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, ustalając rodzaje nagród, źródła ich finansowania i wysokość nagród pieniężnych.

Art. 35.

1. Przedmioty będące zabytkami archeologicznymi odkrytymi, przypadkowo znalezionymi albo pozyskanymi w wyniku badań archeologicznych, stanowią własność Skarbu Państwa.

2. Własność Skarbu Państwa stanowią również przedmioty będące zabytkami archeologicznymi, pozyskane w wyniku poszukiwań, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 12.

3. Miejsce przechowywania zabytków archeologicznych odkrytych, przypadkowo znalezionych albo pozyskanych w wyniku badań archeologicznych bądź poszukiwań, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 12, określa wojewódzki konserwator zabytków, przekazując je, w drodze decyzji, w depozyt muzeum lub innej jednostce organizacyjnej, za jej zgodą.

4. Przekazanie zabytków archeologicznych muzeum lub innej jednostce organizacyjnej może nastąpić w przypadku, gdy jednostka ta zapewni:

- 1) ich trwałe przechowanie;
- 2) przeprowadzenie inwentaryzacji i odpowiednich prac konserwatorskich;
- 3) udostępnianie tych zabytków w celach naukowych.

5. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję o cofnięciu oddania w depozyt zabytków archeologicznych, jeżeli muzeum lub inna jednostka organizacyjna nie zapewnia warunków, o których mowa w ust. 4.

6. Na wniosek dyrektora muzeum zabytki archeologiczne, będące w depozycie tego muzeum, mogą być przekazane na jego własność na podstawie decyzji wojewódzkiego konserwatora zabytków.

GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH

Gminna ewidencja zabytków archeologicznych gminy Drobin składa się z kart adresowych archeologicznych obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy, zawierających następujące informacje o obiekcie:

- 1) Nazwa;
- 2) Czas powstania;
- 3) Dane adresowe;
- 4) Przynależność administracyjna;
- 5) Forma ochrony;
- 6) Mapka sytuacyjna w skali 1 : 25 000.

**Gmina Drobin - wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do wojewódzkiej
ewidencji zabytków.**

Lp.	Miejscowość	Nr stan w m.	Nr ark. AZP/ nr stan. na ark.	Funkcja	Chronologia	Kultura
1	Wilkesy	1	45-56/27	ślad osadnictwa	EK	
2	Wilkesy	2	45-56/28	ślad osadnictwa	EK	
3	Dobrosielice I	1	45-56/29	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK STAR ŚR	
4	Dobrosielice I	2	45-56/30	ślad osadnictwa	EK	
5	Dobrosielice I	3	45-56/31	ślad osadnictwa	EK	
6	Dobrosielice I	4	45-56/32	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ŚR NOW	
7	Dobrosielice I	5	45-56/33	ślad osadnictwa	ŚR	
8	Dobrosielice I	6	45-56/34	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	ŚR NOW	
9	Dobrosielice I	7	45-56/35	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	EK STAR ŚR NOW	
10	Dobrosielice I	8	45-56/36	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WSR? ŚR NOW	
11	Dobrosielice I	9	45-56/37	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK STAR	
12	Dobrosielice I	10	45-56/38	ślad osadnictwa	ŚR	
13	Dobrosielice II-Zalesie	1	45-56/39	osada	ŚR	
14	Dobrosielice II-Zalesie	2	45-56/40	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	WSR ŚR NOW	
15	Dobrosielice II-Zalesie	3	45-56/55	ślad osadnictwa	ŚR	
16	Dobrosielice I	11	45-56/56	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ŚR	
17	Dobrosielice II -Zalesie	4	45-56/57	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ŚR	
18	Dobrosielice I	12	45-56/58	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK WSR NOW	
19	Dobrosielice II-Zalesie	5	45-56/59	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WSR ŚR NOW	
20	Dobrosielice II-Zalesie	6	45-56/60	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WSR ŚR	
21	Dobrosielice II-Zalesie	7	45-56/61	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	WSR ŚR NOW	
22	Dobrosielice II-Zalesie	8	45-56/62	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	ŚR NOW	
23	Dobrosielice II-Zalesie	9	45-56/63	ślad osadnictwa osada	STAR ŚR	

				osada?	NOW	
24	Dobrosielice II-Zalesie	10	45-56/64	śląd osadnictwa	ŚR	
25	Dobrosielice II-Zalesie	11	45-56/65	śląd osadnictwa	ŚR	
26	Dobrosielice II-Zalesie	12	45-56/66	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	WŚR ŚR	
27	Dobrosielice II-Zalesie	13	45-56/68	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK ŚR	
28	Dobrosielice II-Zalesie	14	45-56/69	osada? śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR NOW nieokreślone	
29	Dobrosielice II-Zalesie	15	45-56/70	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK ŚR	
30	Dobrosielice II-Zalesie	16	45-56/71	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK ŚR NOW	
31	Dobrosielice II-Zalesie	17	45-56/72	śląd osadnictwa	ŚR	
32	Nowa Wieś	1	45-56/73	osada	WŚR	
33	Dobrosielice II-Zalesie	18	45-56/74	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK NOW	
34	Dobrosielice II-Zalesie	19	45-56/75	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR ŚR NOW	
35	Nowa Wieś	2	45-56/154	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	WŚR ŚR NOW	
36	Nowa Wieś	3	45-56/155	śląd osadnictwa osada osada?	EK ŚR WŚR	
37	Nowa Wieś	4	45-56/156	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR NOW	
38	Nowa Wieś	5	45-56/157	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR NOW	
39	Nowa Wieś	6	45-56/165	śląd osadnictwa osada?	EK ŚR	
40	Nowa Wieś	7	45-56/166	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	EK ŚR NOW	
41	Nowa Wieś	8	45-56/167	śląd osadnictwa	ŚR	
42	Nowa Wieś	9	45-56/168	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK ŚR NOW	
43	Nowa Wieś	10	45-56/169	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR NOW	
44	Nowa Wieś	11	45-56/170	osada? śląd osadnictwa	ŚR NOW	
45	Nowa Wieś	12	45-56/171	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK NOW	
46	Dobrosielice II-Zalesie	20	45-56/172	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK ŚR	
47	Nowa Wieś	13	45-56/173	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	EK WŚR ŚR NOW	
48	Nowa Wieś	14	45-56/176	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK ŚR NOW	
49	Nowa Wieś	15	45-56/177	śląd osadnictwa	ŚR	

				śląd osadnictwa	NOW	
50	Nowa Wieś	16	45-56/178	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	WŚR ŚR NOW	
51	Nowa Wieś	17	45-56/179	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR NOW	
52	Kuchary Kryskie	1	45-56/180	osada śląd osadnictwa osada? śląd osadnictwa	WŚR EK ŚR NOW	
53	Kuchary Kryskie	2	45-56/181	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada?	EK WŚR ŚR	
54	Kuchary Kryskie	3	45-56/182	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK WŚR? ŚR	
55	Kuchary Kryskie	4	45-56/183	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK WŚR ŚR NOW	
56	Kuchary Kryskie	5	45-56/184	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK ŚR NOW	
57	Kuchary Kryskie	6	45-56/185	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK WŚR ŚR NOW	
58	Kuchary Kryskie	7	45-56/187	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK WŚR? ŚR NOW	
59	Kuchary Kryskie	8	45-56/188	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK WŚR ŚR NOW	
60	Kuchary Kryskie	9	45-56/189	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada?	EK WŚR ŚR	
61	Kuchary Kryskie	10	45-56/190	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada? śląd osadnictwa	EK WŚR? ŚR NOW	
62	Kuchary Kryskie	11	45-56/191	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK NOW nieokreślone	
63	Drobin	1	45-56/192	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK WŚR	
64	Nowa Wieś	18	45-56/193	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK ŚR NOW	
65	Nowa Wieś	19	45-56/194	osada? osada osada?	EK ŚR NOW	
66	Kuchary Kryskie	12	45-56/195	śląd osadnictwa osada? śląd osadnictwa	EK ŚR NOW	
67	Kuchary Kryskie	13	45-56/196	śląd osadnictwa	EK	

				śląd osadnictwa	ŚR	
68	Kuchary Kryskie	14	45-56/197	śląd osadnictwa	EK	
				śląd osadnictwa	ŚR	
69	Nowa Wieś	20	45-56/205	śląd osadnictwa	EK	
				śląd osadnictwa	NOW	
70	Nowa Wieś	21	45-56/206	śląd osadnictwa	EK	
				śląd osadnictwa	ŚR	
71	Nowa Wieś	22	45-56/207	śląd osadnictwa	EK	
				śląd osadnictwa	WŚR?	
				śląd osadnictwa	ŚR	
				śląd osadnictwa	NOW	
72	Nowa Wieś	23	45-56/208	osada?	ŚR	
				śląd osadnictwa	NOW	
73	Nowa Wieś	24	45-56/209	śląd osadnictwa	ŚR	
				śląd osadnictwa	NOW	
74	Nowa Wieś	25	45-56/210	śląd osadnictwa	EK	
				śląd osadnictwa	ŚR	
				śląd osadnictwa	NOW	
75	Drobin	2	45-56/211	śląd osadnictwa	STAR	
				osada?	ŚR	
				śląd osadnictwa	NOW	
76	Mogielnica	2	46-55/1	osada?	WŚR	
77	Mogielnica	3	46-55/2	osada?	XV-XVI w.	
78	Mogielnica	4	46-55/3	osada?	XV-XVI w.	
79	Łęg Kościelny	1	46-55/4	osada	XV-XVI w.	
80	Łęg Probstwo	9	46-55/5	osada	XV-XVI w.	
81	Łęg Kościelny	2	46-55/6	osada	XI-XII w.	
				śląd osadnictwa	XV-XVI w.	
82	Łęg Kościelny	3	46-55/7	osada	XI-XII w.	
				śląd osadnictwa	XV w.	
83	Łęg Probstwo	3	46-55/8	osada	XV-XVI w.	
84	Mogielnica	5	46-55/9	śląd osadnictwa	N- WEB	
				śląd osadnictwa	WŚR	
				osada?	XIV-XV w.	
85	Siemienie	3	46-55/10	osada?	EB - okr. H	
				osada	WŚR	
				śląd osadniczy	XV-XVI w.	
86	Siemienie	4	46-55/11	śląd osadnictwa	WŚR	
87	Siemienie	5	46-55/12	osada	XII-XIV w.	
88	Mogielnica	6	46-55/13	osada	XIV-XV w.	
89	Łęg Kościelny	4	46-55/14	osada	EB	łużycka
90	Łęg Kościelny	5	46-55/15	osada?	XIV-XV w.	
91	Mogielnica	7	46-55/16	śląd osadnictwa		łużycka
92	Kowalewo	1	46-55/17	osada	XIV-XV w.	
93	Kowalewo	2	46-55/18	osada	XIV-XV w.	
94	Mogielnica	8	46-55/19	osada	XIV-XV w.	
95	Mogielnica	9	46-55/20	śląd osadnictwa	N - WEB	
96	Mogielnica	10	46-55/29	śląd osadnictwa		łużycka
				osada	XIII-XIV w.	
97	Siemienie	6	46-55/30	osada?		przeworska
				śląd osadnictwa	WŚR	
				osada?	XIV-XV w.	
98	Siemienie	7	46-55/31	osada?		łużycka
				osada	WŚR	
				osada	XV-XVI w.	
99	Siemienie	8	46-55/32	śląd osadnictwa	N - WEB	

				śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	WŚR XV-XVI w.	przeworska
100	Łęg	1	46-55/45	cmentarzysko szkieletowe	XI-XII w.	
101	Siemienie	1	46-55/46	cmentarzysko	H/L	grobow kloszowych
102	Siemienie	2	46-55/47	cmentarzysko szkieletowe	XI-XII w.	
103	Mogielnica	1	46-55/48	osada	XV-XVII w.	
104	Łęg Probstwo	9	46-56/1	osada	XIV-XV w.	
105	Łęg Probstwo	10	46-56/2	śląd osadnictwa osada	STAR XIV-XV w.	
106	Łęg Probstwo	11	46-56/3	śląd osadnictwa osada	STAR XIV-XV w.	
107	Łęg Probstwo	12	46-56/4	osada	XIV-XV w.	
108	Łęg Probstwo	13	46-56/5	śląd osadnictwa osada	STAR XIV XV w.	
109	Drobin	3	46-56/6	osada	XIV-XV w.	
110	Drobin	4	46-56/7	osada	XIV-XV w.	
111	Drobin	5	46-56/8	osada	XIV-XV w.	
112	Drobin	6	46-56/9	osada	XIV-XV w.	
113	Drobin	7	46-56/10	osada	XIV-XV w.	
114	Drobin	8	46-56/11	osada	XIV-XV w.	
115	Drobin	9	46-56/12	śląd osadnictwa osada	STAR XIV-XV w.	
116	Drobin	10	46-56/13	śląd osadnictwa osada	STAR XIV-XV w.	
117	Drobin	11	46-56/14	osada	XIV-XV w.	
118	Drobin	12	46-56/15	osada	XIV-XV w.	
119	Drobin	13	46-56/16	śląd osadnictwa osada	WŚR XIV-XV w.	
120	Drobin	14	46-56/17	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	STAR WŚR XIV-XV w.	
121	Drobin	15	46-56/18	osada	XIV-XV w.	
122	Drobin	16	46-56/19	śląd osadnictwa osada	EK XIV-XV w.	
123	Drobin	17	46-56/20	śląd osadnictwa	Xiv-XV w.	
124	Świerczyn	2	46-56/21	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR XIV-XV w.	
125	Dobrosielice II	1	46-56/22	śląd osadnictwa	XIV-XV w.	
126	Drobin	18	46-56/23	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR ŚR	
127	Drobin	19	46-56/24	śląd osadnictwa	ŚR	
128	Drobin	20	46-56/25	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	WŚR XIV-XV w.	
129	Drobin	21	46-56/26	osada	XI-XII w.	
130	Drobin	22	46-56/27	śląd osadnictwa	PŚR/NOW	
131	Drobin	23	46-56/28	osada	XIV-XV w.	
132	Świerczyn	3	46-56/29	osada	XIV-XV w.	
133	Świerczyn	4	46-56/30	osada	XIV-XV w.	
134	Świerczyn	5	46-56/31	osada	XIV-XV w.	
135	Świerczyn	6	46-56/32	osada	XIV-XV w.	
136	Świerczyn	7	46-56/33	osada	XIV-XV w.	
137	Świerczyn	8	46-56/34	osada	XIV-XV w.	
138	Świerczyn	1	46-56/35	osada	XIV-XV w.	

139	Świerczyn	9	46-56/36	osada	XIV-XV w.	
140	Świerczyn	10	46-56/37	osada	XIV-XV w.	
141	Świerczyn	11	46-56/38	osada	XIV-XV w.	
142	Dobrosielice I	1	46-56/39	osada	XIV-XV w.	
143	Świerczyn	12	46-56/40	osada ślad osadnictwa	XI-XII w. XIV-XV w.	
144	Dziewanowo	1	46-56/41	osada	XIV-XV w.	
145	Dziewanowo	2	46-56/42	osada	XIV-XV w.	
146	Brelki	1	46-56/43	ślad osadnictwa	STAR	
147	Brelki	2	46-56/44	osada	XIV-XV w.	
148	Brelki	3	46-56/45	ślad osadnictwa	XIV-XV w.	
149	Brelki	4	46-56/46	ślad osadnictwa	XIV-XV w.	
150	Brelki	5	46-56/47	ślad osadnictwa	STAR	
151	Brelki	6	46-56/48	osada	XI-XII w.	
152	Brelki	7	46-56/49	ślad osadnictwa	WŚR	
153	Dziewanowo	3	46-56/50	osada	XIV-XV w.	
154	Kozłowo	1	46-56/51	ślad osadnictwa	PŚR/NOW	
155	Kozłowo	2	46-56/52	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WŚR XIV-XV w.	
156	Kozłówek	1	46-56/53	ślad osadnictwa	XIV-XV w.	
157	Łęg Probostwo	14	46-56/54	ślad osadnictwa	WŚR	
158	Łęg Probostwo	15	46-56/55	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK STAR	
159	Kozłówek	26	46-56/56	osada	XIV-XV w.	
160	Biskupice	1	46-56/57	ślad osadnictwa osada osada	EB WŚR XIV-XV w.	łużycka
161	Drobin	24	46-56/58	ślad osadnictwa	STAR	
162	Świerczynek	2	46-56/59	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK STAR	
163	Biskupice	2	46-56/60	osada ślad osadnictwa	XI-XII w. PŚR	
164	Łęg Probostwo	16	46-56/61	ślad osadnictwa	PŚR	
165	Kłaki	1	46-56/62	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR XIV-XV w.	
166	Kłaki	2	46-56/63	osada osada	XI-XII w. XIV-XV w.	
167	Kłaki	3	46-56/64	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR PŚR	
168	Drobin	25	46-56/65	ślad osadnictwa	XI-XII w.	
169	Drobin	26	46-56/66	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WŚR PŚR	
170	Setropie	9	46-56/67	ślad osadnictwa	STAR	
171	Setropie	10	46-56/68	osada	L	pomorska
172	Kozłowo	3	46-56/69	osada	XIV-XV w.	
173	Kozłowo	4	46-56/70	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WŚR PŚR	
174	Kozłowo	5	46-56/71	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR XIV-XV w.	
175	Kozłowo	6	46-56/72	osada osada	XI-XII w. XIV-XV w.	
176	Biskupice	3	46-56/73	ślad osadnictwa osada	STAR XI-XII w.	
177	Biskupice	4	46-56/74	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR XIV-XV w.	
178	Biskupice	5	46-56/75	osada	STAR	

				śląd osadnictwa	XIV-XV w.	
179	Kozłowo	7	46-56/76	śląd osadnictwa osada osada	EK WŚR XIV-XV w.	
180	Setropie	11	46-56/77	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada osada	EK STAR XI-XII w. XIV-XV w.	
181	Dobrosielice I	2	46-56/78	cmmentarzysko ciałopalne?	L	pomorska
182	Dobrosielice I	3	46-56/79	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	STAR XI-XII w. XIV-XV w.	
183	Dobrosielice I	4	46-56/80	osada śląd osadnictwa	XI-XII w. XIV-XV w.	
184	Drobin	2	46-56/81	znalezisko luźne	III okr. EB	łużycka?
185	Świerczyn	1	46-56/82	cmmentarzysko ciałopalne	H	pomorska i grobów kloszowych
186	Łęg Probostwo	2	46-56/83	znalezisko luźne	XI-XII w.	
187	Łęg Probostwo	3	46-56/84	osada?	WEŻ	łużycka?
188	Łęg Probostwo	4	46-56/85	osada osada	WŚR ŚR	
189	Łęg Probostwo	5	46-56/86	gródek stożkowaty? Dwór na kopcu?	PŚR/NOW	
190	Łęg Probostwo	6	46-56/87	cmmentarzysko ciałopalne	H/L	pomorska, grobów kloszowych
191	Drobin	1	46-56/88	cmmentarzysko	IV okr. EB	łużycka
192	Drobin	1	46-56/89	znalezisko luźne znalezisko luźne	N PŚR/NOW	
193	Drobin	27	46-56/90	palenisko	NOW	
194	Drobin	28	46-56/91	osada	PŚR/NOW	
195	Budkowo	1	46-57/1	znalezisko luźne	PŚR/NOW	
196	Budkowo	2	46-57/2	osada otwarta	WŚR	
197	Budkowo	3	46-57/3	osada otwarta	PŚR	
198	Budkowo	4	46-57/4	osada otwarta	PŚR	
199	Budkowo	5	46-57/5	osada otwarta	PŚR	
200	Budkowo	6	46-57/6	śląd osadnictwa osada otwarta	STAR PŚR	
201	Budkowo	7	46-57/7	osada otwarta	PŚR	
202	Budkowo	8	46-57/8	śląd osadnictwa osada otwarta	STAR PŚR	
203	Budkowo	9	46-57/9	osada otwarta osada otwarta	WŚR PŚR	
204	Budkowo	10	46-57/10	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada otwarta	STAR WŚR PŚR	
205	Budkowo	11	46-57/11	znalezisko luźne	STAR	
206	Drobin	2	46-57/12	osada otwarta	PŚR	
207	Drobin	930	46-57/13	osada otwarta	PŚR	
208	Drobin	31	46-57/14	śląd osadnictwa osada otwarta	STAR PŚR	
209	Drobin	32	46-57/15	osada otwarta	PŚR	
210	Drobin	33	46-57/16	śląd osadnictwa osada otwarta	STAR PŚR	
211	Drobin	34	46-57/17	osada otwarta	PŚR	

212	Drobin	35	46-57/18	osada otwarta	PŚR	
213	Drobin	36	46-57/19	śląd osadnictwa osada otwarta	STAR PŚR	
214	Drobin	37	46-57/20	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada otwarta	STAR WŚR PŚR	
215	Drobin	38	46-57/21	śląd osadnictwa osada otwarta	STAR PŚR	
215	Drobin	39	46-57/22	śląd osadnictwa osada otwarta	STAR PŚR	
216	Drobin	40	46-57/23	śląd osadnictwa osada otwarta	STAR PŚR	
217	Drobin	41	46-57/24	śląd osadnictwa	PŚR	
218	Drobin	42	46-57/25	osada otwarta	PŚR	
219	Drobin	43	46-57/26	osada otwarta	XI-XII w.	
220	Drobin	44	46-57/27	śląd osadnictwa	WŚR	
221	Drobin	45	46-57/28	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	WSR PŚR	
222	Drobin	46	46-57/29	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR	
223	Karsy	1	46-57/30	osada otwarta	STAR	
224	Karsy	2	46-57/31	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada otwarta	STAR H WŚR PŚR	łużycka
225	Karsy	3	46-57/32	śląd osadnictwa	STAR	
226	Karsy	4	46-57/33	śląd osadnictwa	WŚR	
227	Karsy	5	46-57/34	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR	
228	Karsy	6	46-57/35	śląd osadnictwa osada otwarta	WŚR PŚR	
229	Karsy	7	46-57/36	osada otwarta	XI-XII w.	
230	Karsy	8	46-57/37	osada otwarta osada otwarta	STAR PŚR	
231	Karsy	9	46-57/38	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR	
232	Karsy	10	46-57/39	śląd osadnictwa	XI-XII w.	
233	Karsy	11	46-57/40	osada otwarta osada otwarta	STAR PŚR	
234	Karsy	12	46-57/41	śląd osadnictwa	PŚR	
235	Kłaki	4	46-57/42	śląd osadnictwa	STAR	
236	Kłaki	5	46-57/43	śląd osadnictwa	STAR	
237	Kłaki	6	46-57/44	osada otwarta	XI-XII w.	
238	Nagórki Dobrskie	1	46-57/45	śląd osadnictwa osada otwarta	STAR PŚR	
239	Nagórki Dobrskie	2	46-57/46	osada otwarta	PŚR	
240	Nagórki-Olszyny	1	46-57/47	osada otwarta osada otwarta	XI-XII w. PŚR	
241	Nagórki-Olszyny	2	46-57/48	śląd osadnictwa osada otwarta śląd osadnictwa	WŚR PŚR NOW	
242	Nagórki-Olszyny	3	46-57/49	znalezisko luźne	STAR	
243	Nagórki-Olszyny	4	46-57/50	śląd osadnictwa	STAR	
244	Nagórki-Olszyny	5	46-57/51	śląd osadnictwa	STAR	
245	Nagórki-Olszyny	6	46-57/52	śląd osadnictwa	STAR	

246	Niemczewo	1	46-57/53	osada otwarta osada otwarta	L WŚR	
247	Niemczewo	2	46-57/54	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR	
248	Niemczewo	3	46-57/55	śląd osadnictwa	STAR	
249	Niemczewo	4	46-57/56	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	N STAR	
250	Niemczewo	5	46-57/57	osada otwarta	PŚR/NOW	
251	Niemczewo	6	46-57/58	osada otwarta	PŚR	
252	Niemczewo	7	46-57/59	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR	
253	Niemczewo	8	46-57/60	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK STAR	
254	Niemczewo	9	46-57/61	śląd osadnictwa osada otwarta	STAR PŚR/NOW	
255	Stropie	12	46-57/62	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR	
256	Setropie	13	46-57/63	cmentarzysko ciałopalne śląd osadnictwa	V okr. EB/H L	łużycka pomorska
257	Tupadły	1	46-57/64	znalezisko luźne	N	
258	Tupadły	2	46-57/65	znalezisko luźne	EK	
259	Tupadły	3	46-57/66	osada otwarta	XI-XII w.	
260	Tupadły	4	46-57/67	śląd osadnictwa	XI-XII w.	
261	Warszewka	3	46-57/68	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR	
262	Warszewka	4	46-57/69	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada otwarta	EK STAR PŚR	
263	Mokrzek	1	47-55/4	grodzisko	WŚR	
264	Milice Kostery	1	47-55/7	śląd osadnictwa	WŚR	
265	Milice Kostery	2	47-55/36	osada śląd osadnictwa	OWR PŚR	
266	Milice Kostery	3	47-55/37	śląd osadnictwa	EK	
267	Milice Kostery	4	47-55/38	śląd osadnictwa osada	EK PŚR	
268	Milice Kostery	5	47-55/39	śląd osadnictwa	EK	
269	Milice Kostery	6	47-55/40	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR/NOW	
270	Mokrzek	2	47-55/41	osada	WŚR	
271	Krajkowo	4	47-55/43	śląd osadnictwa	PŚR/NOW	
272	Mokrzek	3	47-55/44	śląd osadnictwa osada osada	EK/N OWR WŚR	
273	Mokrzek	4	47-55/45	osada	PŚR/NOW	
274	Krajkowo	5	47-55/46	śląd osadnictwa	STAR	
275	Mokrzek	5	47-55/48	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR/NOW	
276	Cieszewko	1	47-56/1	skarb	III okr. EB	łużycka
277	Setropie	1	47-56/2	cmentarzysko	p.L/OWR	
278	Setropie	2	47-56/3	znalezisko luźne	EB	łużycka
279	Setropie	3	47-56/4	cmentarzysko	XI-XII w.	
280	Chudzyń	1	47-56/5	cmentarzysko	XI-XII w.	
281	Chudzynek	7	47-56/7	osada	ŚR	
282	Krajkowo	1	47-56/8	?	STAR	

				osada	XIII-XIV w.	
283	Chudzyno	2	47-56/9	? osada	p. OWR? XII-XIV w.	
284	Chudzyno Kol.	6	47-56/14	osada	XII-XV w.	
285	Chudzyno	7	47-56/18	osada	XII-XIII w.	
286	Setropie	4	47-56/20	? cmentarzysko? ? ?	nieokreślona H OWR WŚR	łużycka
287	Chudzyno	3	47-56/21	? osada	PŚR	łużycka?
288	Psary	7	47-56/22	osada osada ? osada	H/L OWR –C X-XI w. XIII-XV w.	
289	Stanisławowo	1	47-56/23	?	nieokreślona	
290	Setropie	5	47-56/24	osada	XIII w.	
291	Chudzyno	4	47-56/25	osada? ? osada osada	OWR XIII-XV w.	grzebykowo-dołkowa łużycka
292	Chudzyno	5	47-56/26	osada	XII-XIV w.	
293	Krajkowo	2	47-56/30	? osada	M? N? XIII-XIV w.	
294	Krajkowo	3	47-56/31	? ?	STAR	łużycka
295	Psary	2	47-56/32	cmentarzysko? cmentarzysko osada osada	V okr. EB L/w. OWR XI-XIII w. nieokreślona	łużycka
296	Chudzynek	2	47-56/33	osada cmentarzysko? osada	N/EB EB XIII w.	łużycka
297	Psary	3	47-56/34	? osada osada?	N EB/H WŚR	łużycka
298	Psary	4	47-56/35	osada ? osada	N/EB EB XIV-XV w.	łużycka
299	Psary	5	47-56/36	? ?	OWR	łużycka
300	Psary	6	47-56/37	osada	WŚR	
301	Cieszewo	2	47-56/38	? osada	ŚR	łużycka
302	Cieszewko	2	47-56/39	osada	XI-XIII w.	
303	Cieszewko	3	47-56/40	osada	XII-XIV w.	
304	Cieszewko	4	47-56/41	osada osada	XII-XIII w. XIV-XV w.	
305	Cieszewko	5	47-56/42	? osada	H XI-XIII w.	łużycka
306	Brzechowo	1	47-56/43	osada	XII-XIII w.	
307	Brzechowo	2	47-56/44	osada	XII-XIII w.	
308	Chudzynek	3	47-56/45	osada ? ?	L/OWR OWR	łużycka

				osada	ŚR	
309	Chudzynek	4	47-56/46	osada osada	EB/H XI w.	łużycka
310	Chudzynek	5	47-56/47	osada ?	WŚR	łużycka
311	Chudzynek	6	47-56/48	?	p. L/OWR ?	
312	Maliszewko	1	47-56/50	osada	PŚR/NOW	
313	Maliszewko	3	47-56/51	osada	ŚR	
314	Cieszewo	3	47-56/52	osada	XIV-XVI w.	
315	Stanisławowo	2	47-56/54	?	XI w.?	
316	Cieszewko	6	47-56/56	? ? ?	M? ŚR	łużycka
317	Cieszewko	7	47-56/57	? osada	M XIII-XIV w.	
318	Cieszewko	8	47-56/58	osada ? osada	N XIII-XIV w.	łużycka
319	Maliszewko	2	47-56/63	osada	ŚR	
320	Setropie	6	47-56/64	? osada	M PŚR/NOW	
321	Cieszewo	1	47-56/65	osada	XII w.	
322	Psary	1	47-56/66	znalezisko luźne	EB	
323	Chudzynek	1	47-56/67	osada		wielokulturowa
324	Małachowo	1	47-57/2	cmmentarzysko	XI-XII w.	
325	Małachowo	2	47-57/3	cmmentarzysko	WEŻ	grobow kloszowych
326	Sokolniki	2	47-57/12	? osada?	STAR XI-XIII w.	
327	Małachowo	3	47-57/28	?	ŚR	
328	Małachowo	4	47-57/29	cmmentarzysko? osada	OWR XII-XIII w.	
329	Wrogocin	1	47-57/30	? osada ?	p. L/OWR XII-XIII w.	łużycka
330	Wrogocin	2	47-57/31	? ? osada osada	M? N p. L/OWR ŚR	
331	Sokolniki	3	47-57/32	osada	po XIII w.	
332	Rogotwórk	1	47-57/33	osada ?	po XVII w. WŚR	
333	Wrogocin	3	47-57/34	? ? osada	EB p. EB OWR	
334	Rogotwórk	2	47-57/35	? osada	N-EB XI-XIII-XIV w.	
335	Wrogocin	4	47-57/36	? osada	M XIV-XV w.	
336	Wrogocin	5	47-57/37	?	p. L/OWR	
337	Wrogocin	6	47-57/38	? ? osada? osada osada	M-N OWR? XII-XIII w. XIV-XV w.	łużycka
338	Wrogocin	7	47-57/39	osada osada	VIII-X w. XII-XIII w.	

339	Wrogocin	8	47-57/40	? ?	nieokreślona nieokreślona	
340	Małachowo	5	47-57/41	? ? osada	p. L OWR XII-XIII w.	
341	Wrogocin	9	47-57/42	cmentarzysko?	WSR?	
342	Wrogocin	10	47-57/43	cmentarzysko? osada	STAR XIII-XIV w.	
343	Wrogocin	11	47-57/44	? osada	STAR XIII-XV w.	
344	Warszewka	1	47-57/45	cmentarzysko? ? osada	OWR OWR? XIII w.	
345	Setropie	7	47-57/46	osada osada	p. L/OWR XIII-XIV w.	
346	Setropie	8	47-57/47	osada? osada	p. L/OWR XIII-XIV w.	
347	Warszewka	2	47-57/48	? osada osada	OWR XIII-XV w.	łużycka
348	Wrogocin	12	47-57/49	? osada osada	EB/H p. L/OWR XII-XIII w.	
349	Wrogocin	13	47-57/50	? osada	OWR? XIII-XIV w.	

EK - epoka kamienia.

P/M - przełom paleolitu i mezolitu.

N - neolit.

WEB - wczesna epoka brązu.

EB - epoka brązu.

WEŻ - wczesna epoka żelaza.

H - okres halszacki.

H/L - przełom okresu halszackiego i lateńskiego.

L - okres lateński.

OWR - okres wpływów rzymskich.

WŚR - wczesne średniowiecze.

ŚR - średniowiecze.

PŚR - późne średniowiecze.

NOW - okres nowożytny.

STAR - stanowisko nieokreślone - „starożytne”.

3.2.4. ZABYTKI RUCHOME

Do rejestru zabytków ruchomych wpisany jest pomnik nagrobny Antoniego Rawicz-Radomyskiego – nr rej.: B 363; data wpisu: 20.10.2013.

3.2.5. OBSZARY PROBLEMOWE

Obszary i obiekty wymagające przekształceń i rehabilitacji

1) obszar historycznego centrum miasta Drobin;

2) obszary zabytkowych parków i pozostałości zespołów dworsko-parkowych w miejscowościach:

Biskupice, Dobrosielice I, Karsy, Kowalewo, Kozłowo, Kuchary, Łęg Kościelny, Mlice-Kostery, Mogielnica, Setropie, Dziewanowo, Krajkowo, Mokrzek, Nagórki Dobrskie, Świerczynek.

Strefy ochrony konserwatorskiej

1) strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej historycznego układu urbanistycznego miasta Drobin,

2) strefa ochrony konserwatorskiej otoczenia historycznego układu urbanistycznego miasta Drobin;

3) strefa ochrony ekspozycji i powiązań widokowych, obejmującą wglądy widokowe na cmentarz i kościół w Drobinie oraz dwór Piwnickich przy ul. Przyszłość i Rynek;

4) strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej parków i zespołów dworskich, obejmującą:

a) park dworski w Biskupicach (100 m od granic parku),

b) park dworski w Karsach (150 m od granic parku),

c) zespół dworski w Kowalewie (100 m od granic parku),

d) zespół dworski w Kucharach (150 m od granic parku),

e) park dworski w Mogielnicy (100 m od granic parku),

f) park dworski w Setropiu (150 m od granic parku);

5) strefy ochrony archeologicznej:

a) strefę stanowisk archeologicznych o szczególnych wartościach naukowo-badawczych,

b) strefę ochrony stanowisk archeologicznych.

Strefa ochrony konserwatorskiej otoczenia historycznego układu urbanistycznego, obejmuje obszar o stosunkowo dobrze zachowanych głównych elementach historycznej struktury przestrzennej miasta Drobin. W granicach strefy konieczne jest:

1) zachowanie i wyeksponowanie głównych elementów historycznego układu przestrzennego: rozplanowania i przebiegu głównych ciągów komunikacyjnych, kompozycji wewnątrz urbanistycznych, historycznych linii zabudowy, kompozycji układów zieleni zabytkowej;

2) zachowanie i podkreślenie funkcji nawiązujących do pierwotnego przeznaczenia;

3) dostosowanie nowej, uzupełniającej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i ukształtowania brył budynków, przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej;

- 4) dążenie do maksymalnego zachowania, konserwacji i rekultywacji istniejącego drzewostanu, z możliwością wycinania pojedynczych drzew, jeżeli wymaga tego ich stan;
- 5) zachowanie elementów zagospodarowania terenu i istniejącej zabudowy o wartościach zabytkowych i konserwatorskich, ich konserwacja lub rekonstrukcja i adaptacja do współczesnych potrzeb, bez wprowadzania programu sprzecznego z charakterem obiektu;
- 6) uporządkowanie i zagospodarowanie (zgodne z historyczną funkcją) wnętrz kwartałów zabudowy, w razie potrzeby wprowadzenie nowej zabudowy uzupełniającej;
- 7) nie wprowadzanie funkcji mogących naruszać zabytkowy układ brył i elewacji;
- 8) uzgadnianie z właściwymi służbami ochrony zabytków (WKZ) wszelkich działań inwestycyjnych, związanych z budową nowych oraz przebudową, rozbudową i nadbudową istniejących obiektów, z wyłączeniem budowy podziemnej sieci infrastruktury technicznej.

Strefa ochrony ekspozycji i powiązań widokowych, oznaczona na rysunku Studium, obejmuje przedpola wartościowych kulturowo obiektów i obszarów. W granicach strefy należy:

- 1) zachować powiązania i wglądy widokowe na cmentarz i kościół w Drobinie oraz pomiędzy dworem Piwnickich przy ul. Przyszłość i Rynkiem;
- 2) ograniczyć wysokości zabudowy;
- 3) stosować ogrodzenia ażurowe w minimum 80% powyżej 0,3 m od poziomu gruntu;
- 4) nie budować ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych;
- 5) nie lokalizować wolnostojących masztów, obiektów (instalacji) telekomunikacyjnych, sieci energetycznych o wysokości przekraczającej 10 m;
- 6) nie nasadzać zwartej zieleni wysokiej.

W granicach **strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej parków i zespołów dworskich w miejscowościach Biskupice, Karsy, Kowalewo, Kuchary, Mogielnica, Setropie**:

- 1) działania konserwatorskie powinny zmierzać do zachowania i wyeksponowania wartości kulturowych i kompozycyjnych obszarów; istnieje tu priorytet wymagań konserwatorskich nad względami wynikającymi z prowadzonej działalności inwestycyjnej, gospodarczej i usługowej.;
- 2) należy zachować i podkreślać funkcje nawiązujące do pierwotnego przeznaczenia;
- 3) należy uporządkować tereny w granicach parków i zespołów dworskich oraz urządzić je jako tereny zieleni parkowej z poszanowaniem pierwotnej funkcji;

4) możliwa jest lokalizacja obiektów związanych z handlem, gastronomią, turystyką, kulturą, sportem, rekreacją i spędzaniem wolnego czasu oraz budynków mieszkalnych o charakterze rezydencjonalnym;

Strefy ochrony archeologicznej

1) w strefach stanowisk archeologicznych o szczególnych wartościach naukowo-badawczych przed przystąpieniem do zabudowy i zagospodarowania powinny być przeprowadzane powierzchniowo–sondażowe archeologiczne badania wyprzedzające i rozpoznawcze; wyniki badań będą podstawą do wydania szczegółowych wytycznych konserwatorskich dla zabudowy lub uwolnienia terenu od dalszych warunków ze strony służb konserwatorskich;

2) strefy ochrony zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych wymagają uzgodnienia z WKZ wszelkich działań związanych z zabudową i zagospodarowaniem terenów stanowisk archeologicznych.

Obszary proponowane do objęcia ochroną konserwatorską

Ochrona konserwatorską powinny zostać objęte zdegradowane tereny po dawnych zespołach dworsko-parkowych, nie objętych dotychczas żadną z form ochrony konserwatorskiej. Są to pozostałości parków w miejscowościach: Krajkowo, Łęg Kasztelański, Nagórki Dobrskie, Mokrz, Dziewanowo, Świerczynek i Chudzyno.

3.2.6. DZIEDZICTWO NIEMATERIALNE

W Drobinie istnieje zwyczaj, aby w Wielką Sobotę tradycyjną straż przy grobie Chrystusa trzymali wartownicy ubrani w stroje przypominające mundury armii tureckiej – stoją w czerwonych mundurach, tureckich czapkach, z halabardami w ręku.

Od 1920 r. w dworze w Kucharach mieszkali Antoni Radomyski i jego żona Helena z Tchórzniczych, znana jako Helena Mniszkówna. Aktualnie we dworze znajduje się Gompa (świątynia) buddyjskiej linii Karma Kagyu. Gompę odwiedziły setki osób z całej Europy. Organizowane są regularne wykłady i kursy medytacyjne z nauczycielami buddyzmu tybetańskiego w ramach praktyki grupowej i indywidualnej

4. ANALIZA STRATEGICZNA SWOT

Perspektywy rozwoju pod kątem wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego gminy – mocne i słabe strony oraz wynikające stąd szanse i zagrożenia dla ochrony środowiska kulturowego.

Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
Stara miejska tradycja historyczna Drobin	Zły stan części obiektów zabytkowych, szczególnie zespołów dworsko-parkowych	Rewitalizacja historycznego centrum Drobin	Niebezpieczeństwo utraty obiektów zabytkowych, w tym m.in. zespołów dworsko-parkowych, wiatraków, Starej Plebanii w Drobinie
Zachowany historyczny układ urbanistyczny Drobin	Braki w zakresie ładu przestrzennego	Promocja walorów kulturowych i krajobrazowych miasta	Zagrożenie substancji zabytkowej podczas niewłaściwie przeprowadzanych remontów zabytkowych obiektów
Cenne gotyckie kościoły w Drobinie (z nagrobkiem Kryskich) oraz w Łęgu	Brak szerokich działań na rzecz promocji dziedzictwa historycznego miasta i gminy	Wykorzystanie środków europejskich dla rewitalizacji oraz promocji dziedzictwa kulturowego gminy	
Dwa ocalałe wiatraki z przełomu XIX i XX w.		Tworzenie programów finansowych umożliwiających właściwe zagospodarowanie niszczących obiektów zabytkowych	Zagrożenie wynikające z braku systemu zachęt finansowych do podejmowania remontów i prac konserwatorskich w obiektach włączonych do ewidencji zabytków
Dobre skomunikowanie z Płockiem,	Zbyt słabe wykorzystanie walorów	Wykorzystanie tradycji historycznej dla rozwoju tożsamości lokalnej oraz dla zwiększenia	

Warszawą, Ciechanowem, Bydgoszczą, Olsztynem	kulturowych dla rozwoju turystyki	atrakcyjności turystycznej gminy Możliwość wykorzystania przepisów prawnych do poprawy stanu środowiska kulturowego Nastawienie na większą dbałość o przestrzeń publiczną, krajobraz, architekturę w celu podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy	
---	--------------------------------------	---	--

5. CELE I DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO NA LATA 2019-2022 DLA GMINY DROBIN

Zgodnie z przytoczonymi wyżej przepisami ustawowymi ochrona zabytków należy do zadań własnych gminy. Wiążące dla gminy są ustalenia w zakresie ochrony środowiska kulturowego wynikające z prawa lokalnego.

Ustalone poniżej priorytety, cele strategiczne i wynikające z nich cele operacyjne oraz kierunki działania wyznaczają politykę gminy w zakresie ochrony zabytków na lata 2019-2022.

5.1. PRIORYTETY I CELE STRATEGICZNE.

PRIORYTET 1. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania oraz poprawa stanu ładu przestrzennego w gminie i utrwalenie na podstawie tradycyjnego układu przestrzennego własnej tożsamości przestrzennej gminy

CEL STRATEGICZNY 1. Wykorzystanie środków prawnych i organizacyjnych dla zabezpieczenia obiektów zabytkowych

CEL STRATEGICZNY 2. Finansowanie działań na rzecz zachowania zabytków, w tym będących własnością gminy

CEL STRATEGICZNY 3. Wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych przeznaczonych na opiekę nad zabytkami

CEL STRATEGICZNY 4. Włączenie społeczności lokalnej w działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego

PRIORYTET 2. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy pod kątem wykorzystania w tym celu dziedzictwa kulturowego; tworzenie miejsc pracy związanych z wykorzystaniem i ochroną zabytków

CEL STRATEGICZNY 5. Wyeksponowanie oraz promowanie dziedzictwa kulturowego gminy

CEL STRATEGICZNY 6. Tworzenie programów pobudzających przedsiębiorczość pod kątem wykorzystania walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego gminy

5.2. TABELA – CELE I DZIAŁANIA USTALANE W „PROGRAMIE OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY DROBIN NA LATA 2019-2022” (WRAZ Z TERMINARZEM).

CEL STRATEGICZNY 1. Wykorzystanie środków prawnych i organizacyjnych do stworzenia odpowiednich warunków ochrony środowiska kulturowego

Cel ten koresponduje z zadaniami gminy określonymi w art. 87 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

1. *włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;*
2. *uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;*

CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA	TERMINARZ/ZASADY DZIAŁAŃ
CEL OPERACYJNY 1. Wykorzystanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i innych instrumentów planistycznych jako instrumentu przyczyniającego się do poprawy ładu przestrzennego gminy oraz ochrony zabytków	DZIAŁANIE 1. Opracowanie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przy uwzględnieniu problematyki ochrony środowiska kulturowego	sukcesywnie
	DZIAŁANIE 2. Ujmowanie w decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzjach o	sukcesywnie w miarę wydawania decyzji

	warunkach zabudowy zapisów o ochronie obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków i włączonych do gminnej ewidencji zabytków	
CEL OPERACYJNY 2. Monitorowanie stanu zachowania zabytków oraz działania na rzecz jego poprawy	DZIAŁANIE 3. Aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków	do grudnia 2022 r.
	DZIAŁANIE 4. Sporządzenie następnej edycji „Programu opieki nad zabytkami”	do grudnia 2022 r.
	DZIAŁANIE 5. Informowanie władz konserwatorskich o zagrożeniu zabytków i ładu przestrzennego w gminie	
	DZIAŁANIE 6. Sporządzenie sprawozdania z realizacji „Programu opieki nad zabytkami”	grudzień 2020 r., grudzień 2022 r.
CEL OPERACYJNY 3. Objęcie ochroną prawną szczególnie wartościowych zabytków	DZIAŁANIE 7. Współpraca przy opracowywaniu wniosków do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisanie najcenniejszych zabytków do rejestru zabytków	sukcesywnie

CEL STRATEGICZNY 2. Działania na rzecz poprawy stanu zachowania obiektów zabytkowych

Cel ten koresponduje z zadaniami gminy określonymi w art. 87 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

- *zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;*
- *wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;*

CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA	Terminarz/zasady Działań
CEL OPERACYJNY 4. Finansowanie działań mających na celu poprawę stanu zachowania i estetyki obiektów zabytkowych	DZIAŁANIE 8. Realizacja i aktualizacja Programu Rewitalizacji Miasta Drobin w zakresie odnowy i konserwacji obiektów zabytkowych	sukcesywnie
	DZIAŁANIE 9. Remonty i renowacje obiektów zabytkowych należących do Gminy oraz dofinansowanie remontów i renowacji obiektów zabytkowych wpisanych do Rejestru Zabytków i włączonych do Gminnej Ewidencji Zabytków oraz miejsc pamięci.	na podstawie uchwały Rady Gminy (dofinansowanie remontów obiektów włączonych do Gminnej Ewidencji Zabytków umożliwia Ustawa z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw, art. 1 pkt. 10) – lista obiektów dofinansowanych znajduje się w sprawozdaniu z wykonania „Programu opieki nad zabytkami”

	DZIAŁANIE 10. Uzyskanie z funduszy konserwatorskich, ministerialnych lub europejskich dotacji dla właścicieli obiektów zabytkowych, przeznaczonych na remonty i restaurację tych obiektów (w tym 2 zabytkowych wiatraków – w Drobinie i w Brzechowie)	działania na rzecz pozyskania środków
	DZIAŁANIE 11. Działania na rzecz poprawy wyglądu i odpowiedniej aranżacji przestrzeni publicznej	do sprawozdania z realizacji niniejszego „Programu...” zostanie załączona lista obiektów i wykonanych prac

CEL STRATEGICZNY 3. Wzmacnianie tożsamości lokalnej i włączenie społeczeństwa gminy w działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego

Cel ten koresponduje z zadaniami gminy określonymi w art. 87 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

- *podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;*

CEL OPERACYJNY 5. Zwiększenie wiedzy i świadomości mieszkańców gminy nt. wagi kulturowania tradycji kulturowych regionu	DZIAŁANIE 12. Zaopatrzenie szkół w materiały umożliwiające wprowadzenie do programów szkolnych elementów wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym	do czerwca 2021 r.
--	---	--------------------

	DZIAŁANIE 13. Edukacja społeczności lokalnej nt. tradycji regionalnych, wartości zabytkowych, krajobrazowych i przyrodniczych gminy przez publikacje w gazecie samorządowej, na stronie internetowej gminy, ulotki, foldery, zajęcia dodatkowe w szkołach, koła zainteresowań itp.	sukcesywnie
--	--	-------------

CEL STRATEGICZNY 4. Działania na rzecz zwiększenia potencjału turystycznego gminy

- *podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;*
- *określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;*
- *podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.*

CEL OPERACYJNY 6. Promocja turystyczna gminy	DZIAŁANIE 14. Promocja tradycji regionalnej, pieśni i strojów regionalnych	organizowanie imprez masowych, warsztatów, promowanie zespołów regionalnych
	DZIAŁANIE 15. Opracowanie przewodnika przedstawiającego walory kulturowe i przyrodnicze gminy oraz miejsca związane z historią i wybitnym postaciami historycznymi	do grudnia 2021 r. – wskazana współpraca z sąsiednimi gminami

	(wraz z mapką)	
	DZIAŁANIE 16. Opublikowanie przewodnika na stronie internetowej gminy	do grudnia 2021 r.
	DZIAŁANIE 17. Opublikowanie przewodnika w wersji papierowej	do grudnia 2022 r.
	DZIAŁANIE 18. Wspieranie wydawnictw dotyczących historii i dziedzictwa kulturowego gminy	sukcesywnie
	DZIAŁANIE 19. Wykorzystanie impres masowych organizowanych w gminie oraz innych okazji budzących zainteresowanie mediów do promocji dziedzictwa kulturowego gminy	sukcesywnie
CEL OPERACYJNY 7. Działania na rzecz rozwoju bazy i infrastruktury turystycznej	DZIAŁANIE 20. Działania na rzecz rozbudowy infrastruktury turystycznej w miejscowościach gminy oraz wzdłuż szlaków turystycznych	sukcesywnie
	DZIAŁANIE 21. Wytyczanie i budowa oraz konserwacja szlaków turystycznych pieszych i rowerowych we współpracy ze starostwem powiatowym	sukcesywnie
	DZIAŁANIE 22. Oznakowanie atrakcji turystycznych oraz zabytków	sukcesywnie

	DZIAŁANIE 23. Utworzenie punktu informacji turystycznej	do grudnia 2022
	DZIAŁANIE 24. Wspieranie istniejących i nowopowstających gospodarstw agroturystycznych, m.in. poprzez nieodpłatną reklamę w publikacjach gminnych: gazetach, przewodniku, folderach	sukcesywnie

5.3. FINANSOWANIE REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI.

DZIAŁANIE 8. Realizacja i aktualizacja Programu Rewitalizacji Miasta Drobin w zakresie odnowy i konserwacji obiektów zabytkowych

DZIAŁANIE 9. Remonty i renowacje obiektów zabytkowych należących do Gminy oraz dofinansowanie remontów i renowacji obiektów zabytkowych wpisanych do Rejestru Zabytków i włączonych do Gminnej Ewidencji Zabytków oraz miejsc pamięci.

DZIAŁANIA 15. – Opracowanie przewodnika turystycznego ukazującego m.in. walory dziedzictwa kulturowego gminy

DZIAŁANIA 17. – Opublikowanie przewodnika w wersji papierowej

Szczegółowe określenie kwot wydatkowanych na realizację tych działań zostanie przedstawione w sprawozdaniach z realizacji zadań wynikających z „Programu opieki nad zabytkami dla gminy Drobin”.

5.4. MONITORING REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI.

Zgodnie z Ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wójt/burmistrz/prezydent ma obowiązek sporządzania, co dwa lata sprawozdań z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami i przedstawiania go do akceptacji przez Radę Gminy.

Wyniki osiągnięte przy realizacji Programu Opieki nad Zabytkami powinny być oceniane na podstawie stopnia realizacji działań wyszczególnionych powyżej.

5.5. INSTRUMENTARIUM GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI.

5.5.1. INSTRUMENTY PRAWNE:

- 1) przepisy ustawowe;
- 2) programy określające politykę państwa i województwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego;
- 3) miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- 4) wynikające z przepisów ustawowych dokumenty wydawane przez wojewódzkiego konserwatora zabytków;

5.5.2. INSTRUMENTY KOORDYNACJI:

- 1) strategia rozwoju gminy;
- 2) plany rozwoju lokalnego;
- 3) programy rozwoju infrastruktury gminy;
- 4) programy ochrony środowiska przyrodniczego;
- 5) programy prac konserwatorskich;
- 6) studia i analizy, koncepcje;
- 7) plany rewitalizacji;
- 8) umowy i porozumienia;
- 9) kontrakty;
- 10) prowadzenie instytucji, w tym tworzenie podmiotów prawnych;
- 11) współpraca z wojewódzkim konserwatorem zabytków;
- 12) współpraca z sąsiednimi samorządami w celu wypracowania wspólnej polityki ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego;

- 13) współpraca z ośrodkami naukowymi i akademickimi;
- 14) współpraca z diecezją w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami.

5.5.3. INSTRUMENTY FINANSOWE:

- 1) dotacje;
- 2) subwencje;
- 3) dofinansowania;
- 4) nagrody;
- 5) zachęty finansowe;
- 6) zbiórki społeczne;
- 7) programy operacyjne uwzględniające finansowanie z funduszy Wspólnoty Europejskiej⁷.

5.5.4. INSTRUMENTY SPOŁECZNE:

- 1) pozyskanie poparcia społecznego na rzecz ochrony środowiska kulturowego;
- 2) edukacja kulturowa;
- 3) informacja nt. znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gminy;
- 4) współdziałanie z organizacjami społecznymi;

5.5.5. INSTRUMENTY KONTROLNE:

- 1) monitoring stanu środowiska kulturowego;
- 2) aktualizacja bazy danych geodezji i gospodarki gruntami, infrastruktury technicznej, stanu zagospodarowania przestrzennego gminy, stanów technicznych obiektów zabytkowych, poziomu bezrobocia;

⁷ Dofinansowanie kolejnych projektów mających na celu ochronę środowiska kulturowego będzie możliwe w następnym cyklu budżetowym (2021-27). Przygotowanie ewentualnych propozycji programowych należałoby rozpocząć już teraz.

**Wykaz imienny radnych Rady Miejskiej w Drobinie
głosujących na XVI sesji Rady Miejskiej w Drobinie**

za podjęciem Uchwały Nr XVI/173/2020 w dniu 06 lutego 2020 r.

Lp.	Nazwisko i imię radnego	głosowanie		
		„za”	„przeciw”	„wstrzymuje się”
1.	Bucior Agnieszka	X		
2.	Chrobocińska Renata	X		
3.	Dąbkowski Krzysztof	X		
4.	Kanigowski Ryszard	X		
5.	Kłosiński Adam Zbigniew	X		
6.	Lemanowicz Agnieszka	X		
7.	Lewicki Mariusz	X		
8.	Makomaski Ireneusz	X		
9.	Mielczarek Andrzej	X		
10.	Olendrzyński Benedykt	X		
11.	Samoraj Waldemar			
12.	Sobociński Sławomir	X		
13.	Stępień Agnieszka	X		
14.	Wawrowski Andrzej Krzysztof	X		
15.	Zajączkowski Ireneusz	X		

Frekwencja radnych:

- ustawowy skład Rady – 15 radnych
- obecni podczas głosowania - 14 radnych
- głosowało - 14 radnych
- nieobecny radny poz. 11

**Przewodniczący
Rady Miejskiej w Drobinie**

Adam Zbigniew Kłosiński

Znak X postawiony w okienku przy nazwisku radnego oznacza oddanie przez niego głosu „za”, „przeciw” lub „wstrzymuje się”.

